

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer

in stane za Kranj 4 K., po pošti za celo leto 4 K., za pol leta 2 K., za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Mesečna priloga

„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K., za pol strani 30 K., za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska eukrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Najnovejše pastirsko pismo.

Gospod Anton Bonaventura, po papeževi, cesarjevi in po našega naroda milosti knezoškof ljubljanski, je začutil zopet enkrat potrebo, stopiti pred svoje ovčice, sicer ne s križem in palmo v roki, ampak — z britkim mečem. Njegov najnovejši pastirski list priča o njegovem divjem pogumu, ki svedoči, kako lepo že rumeni njegova pšenica. Nove volitve so pred durmi in zato hoče obglaviti še tisto peščico poštenosti, ki se mora klatiti po zaslugi takih in enakih ljudi kakor vlačuga po svetu. Ne zadovolji ga pogled po žalostno ogromnem številu svojih ovčic, ampak po njegovem mnenju mora biti za vsako ceno en hlev in en pastir. Kajne, kajne?

Vse, kar navaja naš knezoškof v svojem zadnjem listu, je tako zavito in namenoma zaobrnjeno, kakor bi pisal ta list kak Bismark in ne oznanjevalec miru. Vprašamo: Kdo vam hoče vzeti vero v Jezusa in onemogočiti življenje po njegovih naukih, kdo vas hoče pahnuti v nesrečo, v nemir, v prokletstvo, kdo, kdo? Gospod knezoškof vidi na steni hudičevo senco, a med tem misli na nas. Dasi se je tolikokrat navajalo, za kaj se gre, kaj je cilj svobodomiselnosti in kaj cilj klerikalizma, je vendar dobro, da se to navede zopet in zopet, zakaj na svetu je mnogo trdih glav.

Ni zlepa dobe v minulosti, ki bi kazala na eni strani toliko črnega nazadnjstva, omejenosti, mrtvila in hudobije, na drugi strani pa toliko idealnih želja, toliko hrepenja po resnici in svetlobi, v namenu, da bi vsi ljudje zavrgli svoje, le zunanje pobožnjstvo in da bi postali resnični in popolni poštenjaki v smislu Kristovega nauka. Srdito se bije ta boj, a junaštvo ne more biti na strani

rimskega klerikalizma. Ta stavba je ogromna po brutalnosti in zaslepljenosti svojih pristašev. Zato pa je tem večje junaštvo na strani manjšine, ki stoji v ofenzivi, ki je pripravljena stopiti za svobodo svoje vzvišene religioznosti in poštenosti, če treba — na gromado. Ti, ki se bijejo tako odločno za resnico in poštenost, za pristen Kristov nauk, vedo, kako je dandanes resnica skrita, tako skrita, da včasih najboljši poštenjak ne more do nje. In to resnico varujejo rimski papež, njegovi škofje in nižja duhovščina. Zelo, zelo se boje zanjo in slabo bi jim šlo, če bi zanjo zvedelo tudi neučeno ljudstvo. Da bo pa ta resnica bolj skrita, zato je ustanovljena papeževa država. A Jezus ni nameraval ustanoviti cerkve, kakršno imamo dandanes, to je države po vzgledu posvetnih držav, ki imajo pravzaprav namen, varovati le gmotno posest. Noben duševni nauk in najmanj Jezusov se ne da utesniti v državne oblike in če se to zgodi, mora postati tisti potvara. Za tako potvarjen nauk morajo biti ljudje duševno omejeni, a to ravno naš škof hoče, ker bi ga sicer nihče ne poslušal. Vsakdo bi potem izkušal priti čim višje v duševnem in gmotnem oziru, a tega naš škof noče, ker bi sicer ostal on in njegova duhovščina brez pohlevnih ovčic. To pa, kar škof hoče, je pogin vsake družbe, pogin naroda. Zato se upiramo škofovi volji in to po vsej božji pravici. Mi nastopamo le proti nazadnjstvu, mračnjstvu, nimamo pa namena, vtikati se v naše verske zadeve, v kolikor jo država priznava, čeravno nas gospod škof v odstavku: «Vera se preganja» tako grdo sumniči. Res, ni večje ironije kot to, da piše tako hudobno zavita sumničenja človek, katerega je Ljubljana vsprejela v svoje krilje s kraljevskimi častmi. Prepričani smo, da on sam ne veruje, da vera peša, ampak opaža, da se le njegova malha

krči. Zato kriči in divja ter seje veter, a prokujemo mu, da bo žel vihar!

Zvišanje duhovskih plač.

Nadaljevanje.

Govornik nadaljuje:

Država nima prav nobene pravne dolžnosti, zboljševati plačo duhovščini iz državnega zaklada. Če ima država sploh nasproti komu pravno dolžnost, je gotovo v prvi vrsti ljudstvo, ki spravlja skupaj davke in sredstva za državo, da se more vzdržati.

Vi zahtevate zvišanje svoje plače in svoje pokojnine, toda poleg Vas so še drugi stanovi v državi. Če naš kmetski stan po kaki vremenski nezgodi pride v nadloge in revščino, tedaj se šele vrše dolga pogajanja v tej zbornici, da se mu slednjič dovoli malenkost. Oni, ki bi potrebovali najbolj, po navadi ne dobe nič ali pa prav malo.

Ali naš mali obrtnik! Le pogledjmo proračun za leto 1907. Tu najdete, da ista vlada, ki ima za zvišanje 4.800.000 K uže pokritih, izda za pospeševanje obrta borih 782.950 K.

Kaj daje ista vlada, ki ima toliko denarja za kongruvo, delavcem, kaj daje za obrtno nadzorstvo, pravzaprav edino, kar imajo avstrijski delavci od države. Zato je postavila vlada v proračun za leto 1907 znesek 668.210 K.

Niti milijona ne za delavstvo in obrtništvo, toda 4.800.000, skoro pet milijonov kron za duhovščino, kasto v državi, ki ne služi državi, ki za državo ne stori nič. Če smatrate, vi gospodje, to za pravično, jaz nisem tega mnenja. In znamenito! Ista država dovoli svojim služabnikom, ki v resnici žive v revščini in nadlogah — poštnim slugam, poštnim pomožnim uradnikom in kakor se

PODLISTEK.

Kako kruti so ljudje!...

Še enkrat je pokukalo solnce izza gore in zadnjič poljubilo s svojimi žarki skalnate vrhove snežnikov, ki so se videli v daljavi, nato pa je zasló. Že so se jele vlačiti dolge sence. Mrak je legel počasi na zemljo in vsa narava se je pripravljala k počitku. Zavladala je ona skrivnostna tišina, ki tako silno vpliva na mehka srca, na mlade duše...

Takrat je stopil Zorko iz hiše na vrt. Stopal je proti utici, ki je tako vabljivo gledala iz zelenja. Ozrl se je v nebo in zažarela mu je nasproti svetla zvezda.

«Jupiter,» je vzkliknil, «Lojzika zvezda»...

Pretrpela mu je neka silna moč mozeg in kosti. Dospel je do utice. Sedel je na klopico in se zamislil. Strmel je proti nebu na ono svetlo zvezdo in marsičesa se je spomnil.

Da, stirinajst let je bila stara takrat sosedova Lojzika, ko je izbrala ravno to zvezdo za svojo. Na tej klopici sta sedela in občudovala v z brezštevilnimi lučicami posejani nebesni svod. Kolikokrat se je katera utrnila, ga je vedno vprašala, kake želje je imel tisti trenutek, češ, da se vse, po čemur tačas človek hrepeni, gotovo izpolni. Mamljivo je vplivalo zvezdnato nebo na njeno dušo in zasajala je. Naslonila je glavico na njegovo ramo in zrla nepremično na ono svetlo zvezdo na nebu.

Pripovedoval ji je, da si vsak človek na svetu izbere zvezdo, za katero hrepeni skozi celo življenje in katero skuša doseči; a ona ga spremlja po vseh potih življenja. Ni ga razumela in vendar se ji je zdelo to, kar ji je povedal, zelo lepo.

«Ta je moja zvezda,» rekla mu je in pokazala na Jupitra.

Takrat pa se je zganilo v njegovi duši. Prijel jo je za roko in ji zrl v tiste globoke oči. Oh kako naivna je bila takrat in to mu je ugajalo. Pa kako plaha je bila! Če je kak netopir vzplapotal mimo, se je zganila po celem životu in se tesneje privila k njemu. Pobožal jo je po okroglih licih in ji šepetal: «Ne boj se, dragica, saj je tvoj brat pri tebi.» Zopet sta zasanjala.

Tako sta sedela večkrat, kadar je prišel na počitnice. Rada ga je imela kot svojega najboljšega prijatelja in ga ljubila kot svojega brata; njemu pa je bila ona — ljubka sestrica. Kako srečna sta bila tačas!...

Kaj pa se je zgodilo te zadnje počitnice? Zdrznil se je. Oni čuti, ki ga je nekdaj čutil do nje, izpremenil se je v vročo, iskreno ljubezen.

Še jo je božal po licih, a ni pri tem več mislil na prijateljico, na sestrico. Sedaj je božal svojo izvoljenko, svoj ideal. Še ji je zrl v oči, a ni jih več občudoval samo zato, ker so ga tako ljubko gledale, ker je odsevala iz njih otročja zvestoba. Sedaj je švigalo iz njih polno plamtečega ognja, ki je segel prav tja do njegovega srca, do njegove

drhteče duše. Še mu je donel na ušesa njen glas, a on ni več občudoval v njem otročje naivnosti. Globoko mu je sedaj segel v dušo in ga prešinil do najmanjše mišice.

In ona še sedaj ne ve, kaj on čuti do nje. Prav je tako. Čemu bi si pa tudi oskrunjeval roko in ji iztrgal iz prsi ljubezen do najboljšega prijatelja, mesto nje pa bi vsejal v srce večten nemir in hrepenenje?!... Da, bolje je, da še zanaprej ostane v prepričanju, da obiskuje svojega — brata, da se razgovarja le s svojim prijateljem.

Tudi danes bode prišla, saj mu je sinoči obljubila, da gotovo pride. Ozrl se je zopet na nebo in zagledal je ono svetlo zvezdo. Prevzela ga je njena svetloba in zastrmel je vanjo...

* * *

Zaskripal je pesek in prihitela je Lojzika lahkih korakov v utico. Sedla je poleg njega na klopico.

«Ah, ti si,» vzdramil se je in ji podal roko. Kako rad bi ji bil tačas razkril svoje čuteče srce, svojo trpečo dušo! Pripovedoval bi ji bil rad cele ure o svoji ljubezni do nje in pil uteho z njenih usten; a zadonel mu je na ušesa močan glas, ki mu je prepovedoval govoriti ji o ljubezni, odvzeti ji ljubezen do brata in zatemniti zvezdo, ki je tako svetlo svetila na nebu.

Premagal se je... Pa vendar mu je nocoj zastajala beseda v grlu. Dasiravno si je prizadeval, ji vendar ni mogel z ono lahkoto pripovedovati o raznih dogodkih iz svojega življenja, kakor je to

že te vrste vse imenujejo — ureditev plač, ki po vladni predlogi stane nad 30 milijonov, pri kateri pa posamezniki dobe zboljšaja od 9 do 11 vinarjev na dan. In duhovščina naj dobi povisanje kar za osem petletnic!

Dočim je cerkev od države zahtevala l. 1899 «le» 6.835.000 K prispevka, t. zv. predujma, znašal je ta prispevek l. 1904 uže 10.564.000 K.

Zahteva torej raste od leta po leta. Država je izpolnila te zahteve, čeprav ni bila pravno dolžna to storiti. Toda pride čas, ko tudi v tej Avstriji prodre mnenje, ko se bo moralo zgoditi edino pravično, edino pravilno: Cerkev v Avstriji naj svoje služabnike plača iz svojega žepa. Država mora plačati svoje služabnike iz svojega žepa, nihče ji pri tem ne pomaga, najmanj še cerkev, in cerkev naj tudi plača svoje služabnike iz svojega žepa.

V času, ko ima cerkev nakopičene ogromne milijone, ni tako postopanje v čast katoliški cerkvi. Dandanes se ve, da postaja cerkev od dne do dne bogatejša in vendar pravite, da svoje služabnike pusti stradati.

Gospoda! Nekateri oporekajo temu, da bi bila cerkev v Avstriji bogata, toda poglejmo si samo uradno knjigo c. kr. statistične centralne komisije na Dunaju. V tej knjigi je izkazano, da je znašalo cerkveno premoženje l. 1835 114 milijonov kron, l. 1845 384 milijonov kron, v l. 1890 je v knjigi, ki jo je izdala vlada, cerkveno premoženje izkazano s 697 milijoni kron, leta 1900 z 813,612.000 K, v l. 1905 pa je znašalo uže 950 milijonov kron.

Ker je dokazano, da cerkev vsako leto okoli 25 milijonov kron pristeje k svojemu osnovnemu premoženju, da ima cerkev približno vsako leto 25 milijonov dohodkov, ki jih na ta način lahko na stran dene, se prav lahko izračuna, kdaj bo cerkveno premoženje samo v Avstriji doseglo 1000 milijonov kron.

Te številke sem navedel z ozirom na pripomnje, da cerkev ni bogata. Dobe se namreč še ljudje, ki v resnici mislijo, da je cerkev revna, da nima nad čim razpolagati. Saj vendar človek dandanes ni nikjer varen pred beračenjem katoliške cerkve. Vsak dan prinese pošta kako prošnjo. Tu se zida kaka cerkev: Katoličanje, sezite v žep! Tam se spet zida cerkev: Katoličanje, sezite v žep! Tam se je dodelala cerkev: Katoličanje, pomagajte, da se napravi oprava! Koliko se greši na milosrčnost, pa tudi na neumnost ljudi!

Ko je govornik navedel še več zgledov, kako duhovščina goljufa pri testamentih, je končal svoj govor z besedami: Če je potrebno materijalno zboljšanje duhovniškega stanu, je to nujno za katoliško cerkev, ne pa za avstrijsko drž. zbornico; zato bom tudi glasoval zoper nujnost predloga.

Nabirajte narodne pesmi!

Obota se nam nekaj zelo imenitnega na polju narodne pesmi. Naučno ministrstvo namerava zbrati

storil drugekrati. Besen vihar je divjal v njegovem srcu; a bil je mož in zadušil ga je.

Pa tudi njo ni nocoj ničesar veselilo. Da bi ne bil popolnoma omamljen, spoznal bi lahko, da je tudi ona, ki je bila vendar vedno tako živa in razposajena, nekako otožna in pobita; toda ni zapazil tega, preveč je kipelo v njegovi duši.

Nehala sta se razgovarjati. Zastrmela sta v nebo in gledala ono svitlo zvezdo...

Tam daleč iz teme pa se je dvignil črn oblak in jadral naravnost proti oni svetli zvezdi. Zgledala je ta oblak in ko je videla, s kako silo drvi proti njeni zvezdi, je bridko zajokala.

«Zakaj jočeš, dragica?», vprašal jo je in prijel za roko.

Začela mu je pripovedovati. Oblak pa je neprestano drvil naprej in že je bil blizu zvezde...

Bila je na trgu pri prijateljici in ta ji je pripovedovala o svoji ljubezni do nekega mladeniča. Popolnoma ji je odkrila svoje srce. Nato pa jo je prosila, naj tudi ona to stori in ji potoži vse bolečine mladega svojega srca. Rekla ji je, da že itak dobro ve, da je zaljubljena v Zorkota in kako jo ta ljubi. Slišala je te besede in zdelo se ji je, kakor da bi težko kladivo udarilo na njeno srce in ga neusmiljeno preklalo. Zaprla se je doma v sobo, da bi našla mir, a ni ga dobila.

«Oh, ti neusmiljeni, ti trdosrčni ljudje!» vzdihovala je.

in objaviti narodne pesmi vseh avstrijskih narodov, da se pozabljivosti otmo dragoceni ti biseri. Izdaja bo obsegala besede in melodije na notah. V svrhu nabiranja narodnih pesmi je ministrstvo postavilo za vsako narodnost posebne nabirateljske ali delovne odbore, ki naj vodijo nabiranje.

Za slovenske narodne pesmi je slovenski delovni odbor, kateremu načeluje vseučiliški profesor dr. Karel Štrekelj, zvršil vsa pripravljalna dela in razposilja pravkar po vseh slovenskih krajih «poprašalne pole» in «osnovna načela», hoteč pred vsem zaslediti vire, kje je dobiti se narodnih pesmi, in pridobiti čim največ posameznih nabiralcev in zapisovalcev. «Poprašalne pole» in «osnovna načela» so se v 15.000 izvodih deloma že razposlala, deloma se še razposiljajo. Ali pravega vspeha je pričakovati samo, ako se vprašalne pole res tudi izpolnijo in izpolnjene odboru vrnejo. Zato se slovenski delovni odbor obrača javnim potom do vseh, katerim so se vprašalne pole poslale ali se jim še pošljejo, z nujno prošnjo, naj jih v interesu dobre stvari čim prej izpolnijo in izpolnjene odboru vrnejo. Kdor sam ne more ali ne utegne pole izpolniti, naj jo odda komu drugemu, ki bi bil za to pri volji. Kdor ne more na kako vprašanje odgovoriti, naj pusti prazen prostor. Posebno važna so ona vprašanja, ki hočejo izvedeti imena in naslove onih oseb, ki znajo peti mnogo narodnih pesmi, in pa onih oseb, ki so sposobne zapisati pete melodije prav v notah. Kadar izvemo imena vseh teh oseb, tedaj se bomo še posebej obrnili do njih.

Zapisovalce narodnih pesem v notah opozarjamo že sedaj, da se melodije ne smejo po svoje harmonizirati, ampak da jih je zapisati natanko tako, kakor se pojo, in to ali enoglasno in dvo-glasno ali večglasno. Če zapisovalec o kaki pesmi ve, da se poje večglasno, a mu je znan samo napev, naj zapiše samo napev z dotično pripombo. Sploh pa priporočamo vsem, da marljivo čitajo «osnovna načela», kjer je vse razloženo, kar treba vedeti. Zapisovalcem narodnih pesmi v notah bomo poslali posebnega notnega papirja, da bode oblika posvem enaka. Za njih trud se bodo primerno nagradili. Samoposebi je umljivo, da se nam pred vsem za take pesmi, ki še niso objavljene. Če objavljene pesmi je zapisovati le tedaj, če je melodija bistveno drugačna ali če ima kake še nepoznane posebnosti. Besedilo se ne sme nič spreminjati ali olepšavati. Napiše naj se v tistem narečju, v katerem se pesem poje.

Komu je vrniti izpolnjene popraševalne pole, odnosno v tekstu in melodiji zapisane pesmi? Koncem vsake popraševalne pole je opomnja, ki to natanko razloži. Pošiljajo naj se onemu gospodu odborniku, ki je postavljen za dotično ozemlje, ali pa na naslov: Odbor za nabiranje slovenskih narodnih pesmi v Ljubljani («Glasbena Matica»).

Vsi prijatelji prelepe slovenske narodne pesmi se končno prosijo, naj blagohotno pospešujejo to velevažno delo. Ko bomo zbrali vse pesmi iz vseh krajev, tedaj bo to neprecenljiv zaklad, s kakršnim se ne bo mogla ponašati vsaka narodnost. Storil se bo s tem velevažen korak v napredu narodne prosvete. V to svrhu pa kličemo zopet in zopet: Nabirajte narodne pesmi!

Odbor za nabiranje slovenskih nar. pesmi.

Tudi njemu so se tačas zdeli ljudje kruti in brezobzirni, ko mu je to pripovedovala.

Dospel je oblak do zvezde in jo zagrnjal, a ona se je zbala in se bridkeje zajokala.

«Da, tako neusmiljeni so ljudje! Iztrgali so ti mir iz mlade duše... ga nadomestili z bridkostjo in hrepenjem. Zagrnili so ti ono svetlo zvezdo oblaki, a pride zopet čas, ko bo veter prepodil oblake in zopet bo zvezda zažarela v vsej svoji svetlobi»...

Odkril ji je celo svojo trpečo dušo in izlil v njeno mlado srce vse svoje hrepenenje. Poslušala ga je.

Zopet se je prikazala na nebu ona velika zvezda v svitljejši luči, v lepšem svitu, kakor nekaj. Globoko so presunili njeni žarki dvoje src in ju spojili v vroči ljubezni.

Tako sta se spoznala... Ti kruti, a vendar tako dobri ljudje!...

Opat Saba.

Spisal Josip Premk. Dalje.

II.

Minulo je teden dni.

Emanuel se je prebudil jako rano in solnce je pravkar prilezlo izza daljnih gorã in razsulo svoje bogate žarke po vrhovih dreves nepreglednih gozdov, ki so se razprostirali v dalji kakih dveh streljajev v vzhodni smeri pred dupliskim gradom,

Dopisi.

iz Trate v poljanski dolini nam piše preprost kmetovalec: Ker so tukaj pri nas na Trati izvolili v občinski zastop župnika Ivana Čebaska, bi bilo torej prav primerno, da bi si ga izvolili za župana. Kako ponosni bomo Tratarci, ako bomo hodili k izpovedi k županu. Pa poroke se bodo lahko vrsile pod županom. Nekateri ljudje imajo radi tega velik strah, zato naj omenimo, da sta imela župnika za časa volitev na svoji strani vse zakonolomce. Lučenski fajmošter se je obnašal dostojno, nasprotno pa naš ne. Tičal je namreč cel dan v sobi, poleg sebe pa je imel še enega advokata, da sta delala gnječo in pa zijala, kako se volitev vrsi. Ako bi vsak občan postopal tako, da bi prignal še enega tujca na volišče gledat, in bi ves čas skupaj zijali, kako se vrsi volitev, kako velikanski prostor bi moral biti za občinske volitve, kakor državna zbornica. Ker pa naši klerikalci zbirajo ljuliko od pšenice, pa so gotovo sami najbolj sentjava ljulika, bi priporočali župniku Ivanu Čebaska, da naj bere na strani 504 zgodb sv. pisma, ki so lansko leto izšle pri družbi sv. Mohorja, pa se utegne spametovati, ako ga politika še ni popolnoma omamila. Svoj čas je imel enkrat župnik govor, v katerem je dejal, da so pomilovanja vredni tisti duhovniki, ki podpirajo kak razpor v občini. Zdaj je pa on sam zasejal razpor. Pri nas ne potrebujemo kakega občinskega reformatorja, ampak dušnega pastirja. Konec prih.

iz starološke župnije. Starološka župnija je res velika, ker ima enega dekana in dva župnika: žabniškega in rešetkega. Pa vsi ti trije niso bili sposobni, da bi jih bile te revne ovčice volile v odbor pri občinskih volitvah. Samo starološki fant Janez Florijančič je bil sposoben, da je samega sebe spravil v odbor in je tudi volil samega sebe. Drugi župniki, kakor čujemo, niso dosegli milosti pri vdovi Blažeški, ker niso njeni gostje. Kakršne odbornike Blažeška izbere, tiste pa Janez potrdi. Ko bi pa kapelan ne hotel storiti tega, potem bi prišel pri njej ob milost. To bi bilo zanj hudo, kajti kam bi potem zahajal ob dolgih večerih in nočeh, ker ga fantje vidijo ob 10., 12., da celo ob dveh ponoči pri vdovi. Starološke mamice govore, da sme on tako dolgo povasovati, ker mu je skof to dovolil v zahvalo, ker je prevrgel županijo in napravil novo. Vsak kapelan tako ne more, on pa lahko, ker ima dva namestnika: enega pri Sv. Duhu, drugega pa na Caveni pri Križni gori. In ta slednji je pravi njegov posnemovalec. Kakor je že znano, se kaplan rad tožuje, Cavenski kapelan pa še raje, zato ker Florijančič tako hoče. Spomladi je imel z nekim sosedom tožbo zavoljo poti, po kateri pa ni nehal voziti, dokler ni bil ogled in da sta oba zatožila toliko, da je bila dotična senožet zelo drago plačana. Od tistega časa pa vlada silna jeza na soseda. Kakor more, mu škoduje. Mimo njegove hiše hodijo sosednji otroci iz šole domov. Tako je naročil, da naj počaka otroke, ki bodo šli iz šole, pa naj jih namlati. Res pride fant, pa ga začne tako tolči, da je ostal v snegu. Ko bi ne bil prišel fantov oče, bi bil tisto noč ostal v snegu. Zdaj bo pa nekaj ričeta in bakšisa, da bo imel nekaj boljše plačo kapelan iz Križne gore. Tistikrat po volitvah je dal v «Domoljuba», da so učitelji vzrok, da so v križnogorskih gorah sami analfabeti. Kdo je pa kriv, da se vedno tožujeta in pa rujeta s sosedom? Ali mar tudi učitelji ali pa samo kapelani in vdova Blažeška.

Odprl je okno in zrl v okolico. Na desni strani gradu so se razprostirali travniki in njive, grad je stal na malem holmu pod zaraščenim skalovitim hribom, a v dalji so se videli le temni gozdovi.

Po dvorišču so že tekali služabniki in hiteli vsak po svojem poslu. Emanuel se je opravil in odšel na dvorišče, kjer je naletel na očeta.

«Dobro jutro, oče!»

«O, ali si že tako zgoden. Kam pa si namenjen?» Počasi si je prižigal dolgi, z zlatom okovani čibuk in pokazal na puško, ki je bila pristonjena pri vratih.

«Glej, to puško je našel Pepo pred tednom v gozdu. Kakor se vidi po srebrnem okovu, jo je moral pozabiti ali na kak drug način izgubiti gotovo kak premožneš. A kdo, tega ne vem, v bližini ni nikakega takega. Seljaki nimajo takih. Včeraj sem poskusil streljati žnjo, a tudi nese ti vrag dobro. Res fina puška!»

«Ali ste kaj ustrelili?» je poprašal Emanuel, prijel puško in jo ogledoval.

«Ej, veverici sem odbil rep, življenja ji nisem hotel jemati,» je odgovoril Viktor.

Oho! Dober strelec ste, a še bolj junaško bi bilo, ako bi ji samo uho,» je smeje pristavil Emanuel.

«A, tako. Morda si ti tak umetnik v streljanju, da mi storiš kaj takega,» je opomnil graščak Viktor.

Iz selške doline. Huda udarca sta začela dražgoshkega učitelja g. Ivana Štupico. V novem letu mu je umrla mati Ana Štupica v Ljubljani v starosti nad 60 let. Bila je vse skozi dobra in skrbna mati svojega sina Ivana. Bila je vdova nad 30 let, pa je vendar ohranila svojo zakonsko zvestobo do zadnjega izdihljeja svojega življenja. Bog ji daj večni mir in pokoj ter naj počiva v miru. Drugi udarec je bil 14. t. m. Bog je poklical namreč k sebi njegovo hčerko, staro komaj 1 leto. Tako sta prišla v par mesecih dva huda udarca na njegovo dobro usmiljeno srce. Zato žalujemo z njim vred nad izgubljenima in goreče želimo, da bi ga Bog že enkrat resil toliko nesreč in mu poslal zopet mir, srečo, zdravje in zadovoljnost!

Loške novice.

— Javno ljudsko knjižnico smo dobili pri nas. Tukajšnja narodna čitalnica je prepustila namreč svojo knjižnico pripravljalnemu odboru, ki je vse potrebno ukrenil in nakupil nekaj najnovejših knjig. Tudi zasebniki so mnogo prispevali k tej koristni stvari. Ljudje se je prav pridno poslužujejo, zlasti pa kmetje. Reklamo zanjo dela sam škofjeloski fajmošter Sinkovec. Hvala mu!

— Sinkovčev rekurz na ministrstvo zaradi podaljšanja cerkve je zavržen. Je pa tudi popolnoma prav. Cerkev je še sedaj vedno prazna, ker ljudje ne marajo hoditi poslušat neslanosti in obiskujejo raje kapucinsko cerkev. Mogoče je, da bo sedaj Sinkovec še enkrat poskusil svojo srečo pri občini. Mislimo, da mu bo zopet izpodletelo, zakaj ljudem se odpirajo oči, kakor se je to zgodilo zadnji predpust.

— pri dveh porokah. Zenu je Sinkovec zelo mastno zaračunal poroko. Pravijo nad 40 K. Pri denarju se pa vse neha. In tako je dobil Sinkovec pri ofru kmečke poroke namesto svetlih kronic le nikelnast groš, pri eni pa — kakor pravijo — same ficke. Mi tega ne verjamemo. Nam bo že sam razložil v «Slovincu».

— Krajnega šolskega sveta ne morejo izvoliti pri nas. Kakor znano, volijo mestna občina škofjeloska, kmetška starološka in zminska občina skupin krajni šolski svet. Navada je, da škofjeloski župan povabi mestni odbor na skupno sejo, in sicer, doslej je bil običaj, ob polpetih popoldne, to pa zato, ker odborniki v Škofji Loki, to so učitelji, uradniki, trgovci i. t. d. ne morejo hoditi podnevu na sejo. In kapelan Florijančič, ki nosi sedaj veliki zvonec v starološki občini, ter zminski župan Dagarin sta se pritožila, češ, da kmetje ne morejo popoldne ob tako «neprimerni» uri hoditi na sejo ter naj se seja sklče od 10. do 12. ure dopoldne. In res, glavarstvo je naročilo mestnemu županstvu v Škofji Loki, naj bi se sosednjima občinskima odboroma po možnosti ustreglo. Mestna občina loška pa se upira in po našem prepričanju popolnoma upravičeno, kajti s tem sega okrajno glavarstvo v avtonomijo občine.

Jeseniške novice.

— Občinska seja z dne 15. svečana 1907. V jeseniškem občinskem odboru se je zgodilo nekaj v zgodovini občinskih zastopov povsem novega. Prišlo je do hrupne obstrukcije, česar naše kro-

«Nabasana je. Torej pravite, da nese natanko in ravno,» je povprašal Emanuel. Proti gozdu je stopal služabnik in Emanuel mu je odbil s kroglo klobuk z glave, dasiravno je bil oddaljen od grajskega obzidja kakih dvesto korakov.

«Ne, tega nisem menil, da si tak strelec. Prokleta, takih je malo,» je začuden pripomnil Viktor.

«Jutro je lepo. Oče, jaz pojdem s to puško nekoliko na lov, morda privlečem kakega kosmatinca.»

«Že dobro. Ali sam ne, ker si pač neznan v naših gozdovih. Vzemi si nekaj služabnikov in Pepota, ta je najboljši lovec.»

«Ali tega ne, saj ne bodem dirjal daleč, čemu so mi služabniki. Konja zajašem in pojezdimo nekoliko v gozd. Ako mi kaj priteče ravno pred nos, ustrelim; lovil ne bodem. Jutro je lepo in lep je v takem jutru v gozdu.»

«No, tudi prav, ako ostaneš dlje časa v gozdu, se itak še sestaneš s Pepotom, ki bode ogledal, kje da posekamo. Ali vendar ti svetujem, predaleč ne hodi, kajti ti ne poznaš tako dobro tega ljudstva. Med bližnjimi seljaki, ki vsi spoštujejo moj grad, se ti ne pripeti ničesar, a dalje ne hodi. Gosposki človek je med Albanasi vedno z eno nogo v grobu. Torej le pazi in vzemi konja.»

Kmalu je jezdi Emanuel proti gozdu ponosno in krepko brzdal čilega vranca in izginil za visokim grmičevjem.

Dalje prih.

novine še menda ne poznajo. Zanimivo je ogledati vzroke, ki so privedli občino do takih razmer. Zadnje občinske volitve so prinesle v odbor tri močno organizirane stranke, in sicer napredno, klerikalno in tovarniško. Napredna stranka je nastopala vedno samostojno in je tudi najmočnejša v odboru. Klerikalci in Nemci nastopajo združeni ter imajo kot taki dva glasova absolutne večine. Po izvolitvi župana je odbor nekaj časa redno deloval. Kmalu pa sta počeli nasprotni stranki zlorabljati svojo neznatno premoč. Sedaj se je delalo neprilike županu in potem zopet vsem naprednim odbornikom. Pri oddaji službe pomožnega uradnika se je pričelo prvo veliko nasprotstvo. Nato je prišla znana pravda še bolj znanega savskega petelinčka proti uredništvu «Straže». Sedaj je bil ogenj v strehi, ker se je smatralo Humra kot glavnega provzročitelja sramotnega bega tožitelja «straže». Na dnevni red je prišel predlog radi odstranitve tajnika Humra iz občinske službe. Napredni odborniki so se temu odločno uprli. Skušali so se z nasprotniki mirnim potom sporazumeti in tudi župan se je trudil v tem smislu ter celo pri neki seji izrecno opominjal, da naj se opuščajo razburljivi predlogi. Vse pa je bilo mlatenje prazne slame. Klerikalno-nemška trma ni odnehala. Tu so se postavili napredni odborniki na neizprosno stališče: s takimi ljudmi ni več skupnega dela. Prenehali so prihajati k sejam. Neizogibna posledica je bila, da jih je moral župan denarno kaznovati. V takih razmerah ni kazalo drugega, kakor seči po skrajnem sredstvu — hrupni obstrukciji. In tako je bila občinska seja z dne 15. svečana 1907 onemogočena. Ni nam znano, kaj ukrene vlada, oziroma deželni odbor, eno pa je gotovo, da je vsako mirno sporazumljenje za vsepo delo izključeno. V rokah vlade je, da naredi konec neznosnim razmeram, vsled katerih trpijo občinsko gospodarsko. Nasprotstvo med strankami je priklopelo do vrhunca in vsa krivda za vsakojake posledice padejo na vlado, če o pravem času ne poseže vmes. Na to dejstvo opozarjamo slovensko javnost, če bi se potem hotelo prati vladnega zomorca!

— 15 klerikalno-nemških odbornikov je poslalo dolgo izjavo na deželno vlado, v kateri neusmiljeno lažejo, zakaj napredni odborniki obstruirajo. Na vse mogoče načine se hlinijo vladi in pravijo, da so naprednjaki sami razgrajali, ki ne marajo delati. Vilmani, Čebulji in Pongratzi so pa največji angeljki, ki bi radi delali cele noči v občini blagor. V svoji vlogi tudi pravijo, da naj občinski stražnik pomeče napredne odbornike iz zborovalne dvorane. Kajne, to so lepi Kristusovi nasledniki?! Takrat je pa bilo vse prav, ko so pripeljali cele stotine šnopsarjev, da so pljuvali na občinske odbornike, ki so hoteli voliti častne občane. Čez sedem let se vse masčuje, gospod Zabukovec! Takrat niste vi dopuščali mirnega dela, danes pa gremo mi svojo pot in nas prokleta malo briga, če nam to zameri škof ali pa celo sam papež.

— Osvobojeni kmetje. Pobožni «Slovinc» je prinesel v sredo članek, v katerem se na prav grd način norčuje iz kmetjskih posestnikov češ, da so pri obstrukciji delali tlako «liberalni» gospodi. Le počasi, gospoda farovška! Ravno zato so ropotali kmetje, da pokažejo, da nimajo prav nobenega strahu pred zagrizenim rimskim fajmoštom. Pokazali so, da se ne pustijo komandirati «zdej k' smo glih vkup» iz Kurjevsi in enakih dušovnih muckov. Stoletja je delal kmet farovžu tlako ter lizal roke raznim črnosuknježem, toda tudi tega mora biti enkrat konec, ker pač ni vzroka, da bi ne smel biti kmet gospodar na lastni zemlji. Zlati časi farovške bisage se bližajo svojemu koncu, zato toliko javkanja po farovski metli, ki se imenuje «Slovinc».

— Sledeči duševni biser je priobčil Tone Pongratz v sobotnem «Slovincu»: Ideala vseh slovenskih časopisov «Gorenjec» in «Slovenski Narod» me še vedno napadata, akoravno sem jima sedaj pred sodnijo dokazal, da so njune zaničljive trditve, kar se tiče moje osebe, samo skromna laž in hudobno obrekovanje. Pa ne samo z besedo, temveč dejansko (za poč't! opomnja dopis.) me je začel «Narod» napadati, obeta mi namreč v štev. 31. z dne 7. februarja 1907, da me bodo s kolom pobili. «Gorenjec» mi pa svetuje v štev. 6. iz 1907, da si naj raje sam kroglo v glavo počim. Tedaj mi oba smrt želita! — Ker se res bojim, da me danes ali jutri kak zloben človek pobije, opozarjam na to pretenje slavno c. kr. državno pravdnništvo». Samo še «Amen» je pozabil Pongratz pridejati. Možiček tako globoko tiči v blatu, da mu že sili v usta, pa le še vedno brca, da se še bolj nizko pogreza. Ali mu naj še enkrat posvetimo? Smili se nam njegova žena in njegovo sorodstvo! Zato mu ne rečemo drugo, kakor: Bog daj norcem pamet!

— Gledališki odsek jeseniškega Sokola uprizori v nedeljo dne 24. t. m. v dvorani gostilne pri «Jelenu» na Savi petdejansko narodno igro «Revček Andrejček». Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži: I. vrste 1 K 60 v., II. vrste 1 K 20 v., III. 80 v. Stojišča 40 v. O predstavi pogovorimo prihodnjič več. V kratkem se uprizore tudi «Legionarji» in «Rokovnjači».

Novice z Dovjega.

— Obstrukcijo nadaljuje nemška tovarniška stranka v našem občinskem odboru. V soboto, 16. t. m., je bila zopet odborova seja. Tovarniški kmetovci, na čelu jim poprejšnji župan, so takoj po otvoritvi seje izjavili, da o prvi točki — volitev reklamacijske komisije za predstoječo volitev gospodarskega odbora — ne puste razpravljati in glasovati. Po tej izjavi in ko so jim naši povedali še nekaj jim jako neljubih resnic, so ostavili zborovalno sobo in tako napravili sejo nesklepčno.

— Da zabranjujejo ti možje volitev novega gospodarskega odbora, se izgovarjajo, da mora biti poprej neka meja med Pezdernikovim in skupnim svetom uredena; vprašali bi jih, ali novi gospodarski odbor tega morda ne bode zmožen urediti? Mnenja smo, da bolje in lepšim potom nego sedanji!! Glavni vzrok vašega zadrževanja je pač le lastno prepričanje, da doživite pri volitvi popoln poraz, saj ljudstvo je začelo spoznavati vaše popuščanje od skupnega imetja in pravic — v korist nemški tovarni. Skoro poldrugo leto je že, odkar se je seznavalo, kako stoji s skupnim zemljiščem; imeli ste tedaj dosti časa in dolžnost vašega je bila, da bi bili kaj uredili, a storili niste ničesar! Bojite se pač — tovarne!

Tržiške novice.

— Še enkrat volitev v krajni šolski svet. Dovtipni so naši gospodje nemskutarčki in Nemčki. Ura je bila šest zvečer. V gostilni pri Zvirčevem Matevžu je bilo zbranih več gostov, ki so se ravno pomenkovali o volitvi v krajni šolski svet. Kar se odpro vrata in na pragu se pojavi ves zasopel petelinček Goeken, zakriči: «Halo! Lontscher, antreten!» ter izgine, kakor duh v pravljici. No, oča Lontscher so bili bolj pridni ter so potrudili svoje stare kosti že prej v občinsko pisarno reševati z izdajstvom milo «slovensko» domovino. Vendar pa trde zlobni jeziki, da so se oče Matevž pozneje zelo hudovali nad Goekenom, da jih niti s «Herr» ni tituliral, da menda so se še celo zakleli, da ne gre do nikdar več za Nemce po kostanj v ogenj. Tega pa mi ne verujemo, ker jih poznamo in prav dobro vemo, da so že večkrat pregriznili svojo besedo. Saj so se še nad našimi kandidati zgražali, češ: «Pa take volijo! Tega Perkota, pa Deua in Aljanciča!» Seveda, če bi bili naši volilci zapisali na svoje listke sedemkrat Lončev, to bi jim bilo vseč, tako pa ne. Tega pa Zvirčev Matevž ne pomisli, da je vsak teh mož, ki mu leže tako v želodcu, tako visoko nad njim, da mu Matevž glede časti niti do kolen ne seže. To naj Matevž pomisli in naj se v letošnjem postu spokori. — Zvedeli smo, da se je tudi «foter» Jeglič zarotil, da se vdeleži nobene volitve več. To je kaj lahko povedano, a mi ne verjamemo prej, dokler se resnica ne pokaže. Vedite, gospod Jeglič, da eno samo izdajstvo, storjeno na lastnem narodu, sega do tretjega rodu.

— Masčevalnost našega župana Mallyja. Zabeležiti nam je slučaj, ki kaj krasno kaže plemenitost našega «priljubljenega» župana. Tisti teden, ko so bile volitve v sol. svet, je delal pri njem ključavničarski mojster gosp. Theuerschuh, ki je po milosti Mallyjevi prišel v občinski zastop. To omenjamo samo zato, da ne bo mislil kateri naših bralcev, da zagovarjamo tega moža. Sicer smo ga pa že itak parkrat okrcali v našem listu; saj je bil vedno in pri vseh mahinacijah, ki so bile naperjene proti Slovincem od strani Goeken-Mallyjeve, verni oproda zadnjega, in se mu je izneveril še v poslednjem času. Kaki vzroki so, ne vemo in nas tudi nič ne brigajo. Za nas je merodajno samo suho dejstvo. In to dejstvo je, da ga je v pone-deljek po volitvah župan meni nič tebi nič zapodil od dela z besedami: «Wie du mit mir, so ich mit dir!» In zakaj? Zato ker se ni vdeležil volitve v krajni šolski svet! O ti «krasna» «plemenita» nemška kultura! Raditega, ker ni šel g. Theuerschuh še enkrat izdajat svojega naroda, raditega je moral popustiti na mah delo. No, upamo, da raditega ne bo poginil. Če se pa gosp. Theuerschuh vendarle boji prerane smrti, mu svetujemo, da gre sedaj v postu k spovedi in obhajilu in tako očiščen svojih grehov, naj se potruži pred vsemogočnega župana, naj poklekne pred njim in poljubljač mu hlačni rob, naj ga prosi s solznimi očmi odpuščanja. Prepričani smo, da ga bo župan uslišal — in mirna bo Bosna. — Ne pisali bi o tem, ker nam je vsejedno, če se gotovi ljudje tudi s kanoni postrele med seboj. Ali dogodbica je vredna, da se ohrani poznejšim rodovom v pouk in zabavo. Saj nam tako krasno osvetljuje toli hvalisano nemško kulturo. In to kulturo (!) vsiljujte nam? Pojdite se žnjo solit! Star pregovor pravi, da začne riba smrdeti pri glavi; naša tržiška nemskutarija se tudi kisa pri svoji glavi — pri županu. Da bi ji kmalu odklenkalo za vedno!

— A še jedna dogodbica, ki je zbujala med Tržičani mnogo smeha, je krožila pretkli teden po Tržiču. Očeta vrednemu sinu našega župana se je nakrat zahotelo, da bi se igral izgubljenega sina. Čudno to ni, ker se deteta drži še mleko okoli ust. Pepelnično sredo se je raznesla vest, da je županov

nadebudni sinko ušel, in da ga še sedaj ni domov. Podrobnosti in vzroki tega bega pa so se zvedeli šele pozneje. Vzrok je bilo nedopustno lazenje in ljubezensko vzdihovanje sinčkovo po neki omoženi ženi. Čim so izvedeli o tem oče župan, pričelo je doma grmeti in treskati in menda tudi padati. Zanj pa je bilo ljubezni lačnemu mladeniču vendar malo preveč, naveličal se je očetove «kulture» in z vso mladeniško energijo se je vrgel v življenja valove: «kam nese me obup neznam!» Zapel je še: «Čez hribe in doline grem, domov in k ljubi več ne smem», ter obrnil svoje korake proti ljubljanskemu sedlu. Do Beljaka je še priromal, od tam pa ga je pripeljal dober prijatelj zopet v ljubeznipolne roke očetove. Jako ginljiva dogodbica, popolnoma slična oni svetopisemski o izgubljenemu sinu, in le s tem razločkom, da oče Mally ni napravil nobene mastne večerje, pač pa jako hud in strog obraz. «Mladeniču pa v svetu ljubezni čut «zamre», po domače «Spametovala ga je očetova roka».

— Veselica «Liedertafel». Marsikateri bralcev se bo nehote prasa, kaj nam nemške veselice mar? Tudi mi smo istih mislih, a da polnijo dvorano pri nemških veselich Slovenci — to nam ne da miru. Če se dotičnih sami ne sramujejo, sram je nas takih sorojakov. Da Nemci ne puste takih prilik, da bi se ne norčevali iz nas, je samobesebi umevno, in tako so se res bahali v ponedeljek po plesnem venčku: «Man sieht, dass es in Neumarkt immer mehr deutschfreundliche und deutschgesinnte (!) Slovenen gibt». Ta nesramnost! Takih ljudi, ki pohajajo na vaše veselice, «šribarčki», mi ne potrebujemo in vam naj jih Bog blagoslovi. Ne pustimo si pa odrekati pravice, da njihova imena očitno pribijemo. Kdo so ti «deutschgesinnte Slovenen»? Prvi je mesar Belhar, ki ima od vse nemštine v zakladu samo «ja» in «nein», pa morebiti še «heil», z vso svojo družino. Drugi je bil oče Koder s svojimi hčerami, katerim ni bila niti veselica povsem nemške požarne brambe dovolj nemška in se je ena izrazila: «Na «fajelwelbal» ne bomo šle, na «lideltafel» pa». Da žvirčeve družine ni manjkalo, se samo razume. In potem so bile še učiteljice, to se pravi samo gospa Schwikert in gdč. Paternoster. Žalosti nas ravno to, da se je prslednja tako daleč ponižala. Bila je sicer že prej članica nemškega «Rodelveireina» (ali pa je morebiti «Trottelverein»), a to ji nazadnje nismo zamerili, ker je sanjanje telesna vaja in šport. Ali vdeleževanje in pohajanje nemških veselich, tu naša potrpežljivost neha. Gospodična, kaj bi rekel vaš, v boju za slovenske narodne pravice osiveli oče? Ali bi se ne obrnil od sramu v grobu? In čuje se, da mislite sodelovati tudi pri gledaliških predstavah, ki jih bode prirejala «Liedertafel». Dobro! Ali zapomnite si, da bode vsakokrat o vašem nastopu zvedela tudi širša javnost. — Na tem plesnem venčku žalostnega spomina so bli navzoči tudi drugi Slovenci še, ki so delali Nemcem nepotrebno štafažo in katerih danes ne imenujemo, ker se je to zgodilo prvič. Čim pa se zgodi še enkrat, da se bodo podali našim lačnim «šribarčkom» za štafažo, naznanili bomo njihova imena brez pardona vsej slovenski javnosti. Ne vemo, kako naj in mi drugi trpimo za njihove narodne grehe. Torej — na svidenje!

Tedenski politični pregled.

Državnozbornske volitve so razpisane in se vrše, kakor smo že napovedali, dne 14. majnika, ožje volitve pa 23. majnika.

Med avstrijsko in ogrsko vlado je nastal nov konflikt zaradi avtonomnega carinskega tarifa. Kakor znano, je odstopil bivši ministrski predsednik princ Hohenlohe izza prav kratkega vladanja, ker je ogrska vlada zatajila obljubo, da sklene z avstrijsko colninsko zvezo, in je potom naredbe uveljavila samostalen colninski tarif. Sedaj pa namerava Weckerlova vlada baje predložiti ogrskemu državnemu zboru, da izpremeni tisto naredbo v zakon. Iz tega doslej še nedogranega dejstva napravlja časopisje novo veliko afero, ki je pa kakor tisti strah, ki je znotraj votel, zunaj ga pa nič ni.

Ricmanjci so, kakor znano, hoteli pred tremi leti prestopiti v unijatsko cerkev, ki je prav tako katoliška in od papeža kot prava priznana kakor latinska. Vendar ni bilo to prav cerkvi, ki je pod uplivom Italijanov in Nemcev, ker bi se za Ricmanjci znali še drugi Slovenci spomniti na to, da bi bilo lepše, če se masa bere v umljivem jeziku kot v tuji latinščini. To pa bi poitalijančevanje in ponemčevanje otežilo. Vlada ni hotela na prošnjo cerkve priznati Ricmanjcem, da so prestopili v unijatsko vero, ampak jih je silila nazaj. A Ricmanjci se niso vdali, že tretje leto niso v nobeni veri, ker se jim noče dovoliti, da bi bili tiste vere, ki jo sami žele. Ze tri leta nobenega ne krste in izvršuje pokope župan mesto duhovnika. In vendar je v vasi vse v redu. Zdaj jim je začel skof ponujati staroslovenski obred, če hočejo ostati pod njegovim pastirstvom, a Ricmanjci nočejo biti pod nemskutarskim skofom.

Vojaški novinci. Za tekoče leto zahteva vojna uprava 103.100 novincev za stalno armado in mornarico; od teh jih odpade na Avstrijo 59.024, na ogrske dežele 44.076. Poleg teh je treba v Avstriji 14.500 novincev za deželno brambo. —

Brambeni odsek predlaga dotični načrt zakona z običajnimi resolucijami glede na vojaške vaje in zalaganje armade.

Kulturni boj v Avstriji. Češki radikali napovedujejo kulturni boj v Avstriji, ki ne sme prej prenehati, dokler se ne izvade ločitev cerkve od države. — Tudi nemški radikali so sklenili isto.

Ruski atentati. V Pensi je bil gubernator Aleksandrovskej dne 7. t. m., ko je zapustil gledališče, ustreljen. Pomočnik policijskega načelnika je hotel streljati na morilca, a ta je izprožil drugi in ga je ubil. Potem je zbežal v gledališče. Tu ga je hotel ravnatelj prijeti; tudi na njega je streljal, a mesto njega zadel je nekega policaja. Potem je se težko ranil reziserja, ki ga je hotel pograbiti. Zbežal je v žensko garderobo, odtod je našel pot v podstresje in tam so ga našli pozneje težko ranjenega od lastnega samokresa. Pripeljali so ga v bolnico, kjer je umrl. Kroglice so bile zastrupljene s cinkalijem.

V angleškem parlamentu je vložil poslanec Dickinson predlog, da se vpelje volilno pravico za ženske. Drugo čitanje dotičnega zakonskega načrta bode dne 8. marca.

Godovi prihodnjega tedna:

24. Matija, Miladin, Olga, Sava; 25. Valburga, Divka, Pravoslav; 26. Aleksander, Vladoj, Nikna; 27. Leander, Baldomir, Krsanka, Kresimir; 28. Roman, Inoslav; 1. marca Albin, Belin; 2. Simplicij, Mileva, Zlatan, Miloslava.

Sejmi na Gorenjskem prihodnji teden:

25. v Moravčah in Lescah.

Umetnost in književnost.

Slovenska Matica v Ljubljani je pravkar izdala za leto 1906. te knjige:

Zabavna knjižnica. Zvezek XVIII. Uredil Jožef Kostanjevec.

Prevodi iz svetovne književnosti. III. zvezek. L. N. Tolstoj: Moč teme. Prevela iz ruščine Minka Govekarjeva.

Anton-Knezova knjižnica. XIII. zvezek. Uredil Fr. Levec. Prinaša povest: Martin Kačur. Zivljenjepis idealista. Spisal Ivan Cankar.

Hrvatska knjižnica. I. zvezek. Uredil dr. Francšek Ilesič.

Spomini. Spisal dr. Jož. Vošnjak. Drugi zvezek (1868—1873).

Slovenske narodne pesmi. 10. snopič. Uredil dr. Karel Štrekelj.

Zbornik. VIII. zvezek. Uredil Luka Pintar. Prinaša devet znanstvenih člankov in člančičev.

Letopis Slovenske Matice za leto 1906. Sestavil in uredil Evgen Lah.

O posameznih knjigah hočemo reči katero o priliki.

Novičar.

Vprašanje o zgraditvi telefonskega omrežja po Gorenjskem do Trbiža s postranskima progama do Bleda in Trziča je vsled ponovnih prošenj in dolgoletnega prizadevanja trgovske in obrtniške zbornice v toliko napredovalo, da je c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu naprosilo v posebnem dopisu zbornico, do dožene poizvedbe, ki so potrebne za sestavo gradbenega računa, pri interesentih v posameznih prizadetih občinah na Gorenjskem. Položaj se je pa vsled izjave občine Trbiž, da ne reflektuje na privzetje v telefonsko omrežje, zgrajeno po Gorenjskem, bistveno predru-gačil, kajti spričo izjave občine Trbiž ni računati na to, da bi se telefonska črta raztegala po Gorenjskem do Trbiža. Z ozirom na to dejstvo je zbornica v svoji seji od 21. t. m. sklenila potegovati se za telefonsko črto saj do Bele peči, ki ima železno industrijo. Skušalo se bo zagotoviti graditev te proge, hkratu s stranskima gori omenjenima progama. Ker pa je pač želeto, da se v bližnji bodočnosti izdeluje tudi telefonska zveza Ljubljane s Celovcem, se hoče zbornica potezati za to, da se zgradi telefonska črta od Jesenic preko Rožne doline do Celovca. V to svrhu bo zbornica stopila v dogovor s Celovsko zbornico.

Koncert pevskega zbora čitalnice v Kranju. Da pevski zbor Čitalnice v Kranju uživa največje simpatije med vsemi sloji občinstva, je dokazala njegova zadnja prireditvev. Obširni prostori sokolove dvorane so bili popolnoma napolnjeni, in reči smemo, da ni bil še nobeden glasbeni večer tako obiskan. Občinstva se je namreč nabralo nad 300 oseb. In kdo ne bi pohitel h koncertu, vsaj mu je bilo že mrtvo vabilo živ prerok, da ima pričakovati izrednega glasbenega užitka. Kot solistinja je v Kranju prvič nastopila gospa Anica Pirnatova. Burno pozdravljena nam je zapela prvo točko:

Thomasovo «Romance iz opere Mignon» s svojim blagodonečim glasom, z občutkapolnim predavanjem tako ljubo, da ni očarala samo ljubiteljev umetne glasbe, temveč celo takozvane «naravne pevce». Omamljiv je bil njeni fini pianissimo začetkom romance, a prehod «do hrepenečih vzdihov» nas je naravnost očaral. Vtise, ki jih je gospa pevka napravila na občinstvo, je isto izlilo v bučen aplavz, ki je bil tolik, da se ji je jedva pustilo k drugi točki. Tudi druga točka «posvetilo» je zelo ugajala. Nad vse ljubka in dražestna pa je bila Oskar Devova razposajena «ptička», ki se je morala na občo zahtevo ponavljati. V znak spoštovanja in hvaležnosti je poklonil čitalniški zbor gospej solistinji krasen šopek. Gospa solistinja si je pri prvem nastopu pridobila srca vseh, želeto je le, da si pevski zbor ohrani njeno naklonjenost in nam se večkrat nudi priliko, obožavati njen ljubki glasek, ki obsega tako prijetno «višino», a nad vse lepodonečo «nižino». G. Oskar Dev je s spretnim spremljevanjem na klavirju pokazal svojo mojstrsko izurjenost. Igral je z najfinjšo nežnostjo in je kot komponist dobro proučil, kje ima klavir veljavo samostojnosti in kje spremljevanja. Z nekim notranjim nemirom smo nadalje pričakovali, bo li mešan zbor kos težki nalogi, ki si jo je nadel s Prohazkovo kompozicijo «Ljubezen»? Priznati pa smo morali, da ni bil le kos dani nalogi, temveč, da je storil še več kar se od njega zahtevati more. Zbor je bil dobro nastudiran, kar je dokazal z natančnim izvajanjem takega ritma in čistostjo v prehodih. Lažje so bile naslednje točke mešanega zbora, ki so se istotako prav dobro proizvajale. Želeto bi le bilo, da se koncem odstavkov posamezni glasovi ne podaljšujejo, kar se zelo neprijetno slisi. Tudi je bil alt nekoliko premočan. Ženski zbor nam je s spremljevanjem klavirja prav ljubko zapel dve pesmici. Tuintam se pa zbor ni popolnoma vjemal s klavirjem, kar je posledica temu, da se premalo pazi na pevovodjo. Note niso glavna stvar pri nastopu! Moški zbor je splošno pokazal, da se mu lahko predloži najumetnejše pesmi v izvrševanje. Oba zbora «Francica» in «Slovanski brod» sta nam sicer že dobro znana iz Matičinih koncertov, a priznati moramo, da naš zbor nikakor ne zaostaja za onim «Glasbene Matice». Prihodnjič naj bi se še pazilo, da se besede ne pretrgujejo. Koncert se je zaključil s krasno Nedvedovo skladbo «Nazaj v planinski raj». Srednji del «In to ti ni nič mar» se je samo «pel» — sicer je bilo prav dobro. V splošnem pa ne vemo, komu bi dali prednost, da se je izvršil vspeled tako zadovoljivo. Po mojih mislih je pravzaprav največje hvale vreden g. pevovodja Vil. Rus, ki je s svojo trudaljubnostjo vsemu zboru v vzgled ter ga bodri in mu nudi kazati občinstvu svoje zmožnosti. Oprosti naj se mi, če mimogrede omenim, da sem opazil, da nekateri niso bili dovolj podkovani ali pa ne zahajajo redno k vajam. Toraj —! Nekaj se čuje, da se brzkone ponovi koncert tudi za širše občinstvo. Tako je prav! Le med ljudstvo, med ljudstvo! Ali bi ne bilo umestno, sempatja med umetne pesmi uvrstiti tudi našo prelepo «narodno pesem»? L.

Imenitna iznajdba «Slovenca». Kmetič, ki je bil poslal svojemu sinu v mestu par črevljev po brzojavu, je prekošen. «Slovenec» pa je poročal nedavno, da so patersonskemu županu (v severni Ameriki) poslali neznan zločinci v brzojavni pošiljati «peklenski stroj», ki ga je (namreč župana) raztrgal na kosce. Koliko da so morali županovi dediči plačati brzojavne pristojbine za pošiljatev, tega učeni «Slovenec» ne pové. — No, pa odpuštimo mu ta «špas» — saj ga je zagrešil na pustni pondeljek.

C. kr. glavna davkarija v Kranju je vpeljala za vplačevanje davkov položnice poštne hranilnice, kar je jako hvalevredno in v veliko dobroto in ugodnost davkoplačevalcev. Vendar si dovoljujem pripomniti, da v okraju, kjer prebiva 99% Slovencev in morebiti komaj 1% Nemcev, ni pravilno in ne postavno, da je na prejemnici razvidljiv samo nemški imetnik poštnohranilničnega računa: «K. k. Hauptsteueramt in Krainburg», zato tudi kot davkoplačevalci prosimo, da se pred neizogibni nemški napis postavi slovenskega, to pa tembolj, ker je prejemnica potrdilo stranki in toraj ne interna zadeva. — Davkoplačevalec kranjskega okraja v imenu svojih sodrugov.

Na adresu slavnega poštnega ravnateljstva v Trstu. Okrajne bolniške blagajne v okolišu delavske zavarovalnice proti nezgodam v Trstu in pa delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu imajo poštnino pavšalirano, in sicer prve z odlokom trg. min. z dne 19. decembra 1903, št. 62.903, zadnja pa z odlokom trg. min. z dne 26. marca 1897, št. 14.611, ter toraj tem zavodom ni potreba od navadnih pisem plačati nikake

TEHNIK

Dopise, ki se tičejo vsebine lista, sprejema uredništvo „Slov. Tehnika“, Praga-Kralj. Vinogradi, Šafaříkova ul. 7. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Dopise, ki se tičejo uprave lista, sprejema upravništvo „Slov. Tehnika“, Praga-Kralj. Vinogradi, Puchmajerova ul. 8, denarne pošiljave pa tiskarna Dr. Ed. Grégr a syn v Pragi II.

GLASILO KLUBA SLOVENSКИH TEHNIKOV V PRAGI.

Strokovni urednik: J. V. HRÁSKÝ, profesor češke tehnike v Pragi.

Odgovorni urednik: CIRIL JEKOVEC, slušatelj češke tehnike v Pragi.

Elektrotehnični zavod - FR. KRÍŽÍK, Praga-Karlín.

Izdelovanje dinamov in enosmernih ter ismeničnih motorjev.
Rasvetljevanje mest, gledališč, tovarnih in zasebnih poslopij. Obločnice, lestenci in električni aparati.
Prenos in rasvod energije s enosmernimi in ismeničnimi toki. Električne naprave po tovarnah in rudnikih, električna vzdigala in šerjavi.
Električni tramvaji in železnice.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

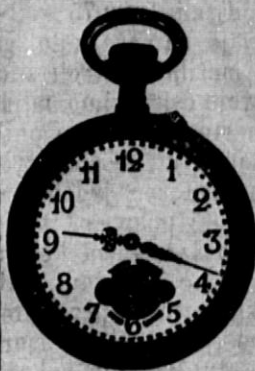
Najcenejša, največja izvozna trdnika!

H. Suttner urar Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža, preje v Kranju priporoča svoje velike, izberne zaloge finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbiri po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte velik cenik, ki se pošlje zastonj in poštne prosto.

ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPOŘITELŇ V PRAZE, Osrednja banka čeških hranilnic v Pragi

najljudneje naznanja, da vstanovi v [najbližjem času

podružnico v Trstu.

Natančen čas, v katerem prične podružnica svoje delovanje, se naznani pozneje. Gospodarski nasveti iz strokovnjaških krogov so nam že sedaj dobrodošli ter prosimo, da se naslovljajo na oddelek za imenovano podružnico pri centrali v Pragi.

EDINA SLOVANSKA DELNIŠKA ŽIVLJENSKA ZAVAROVALNICA.

Najugodnejše in najcenejše zavarovanje:

- a) Za slučaj smrti.
- b) " " " in doživetja.
- c) Zavarovanje dote in oprave nevest.
- d) Moderno zavarovanje s sočasnim obrestovanjem vseh vlog. —
- e) Moderno zavarovanje s sočasnim zavarovanjem za slučaj nesposobnosti.
- f) Najrazličnejše kombinacije zagotovljenja pokojnine.

Najboljši zavarovalni pogoji:

- a) Zavarovani znesek se izplača popolnoma tudi v slučaju samemera, dvoboja, če je bilo zavarovanje dve leti brez prestanka v veljavi.
- b) Zavarovalne listine ne zapadejo, če so tri leta v veljavi, in če ni nanje podano posojilo.
- c) Zavarovalne listine, ki so bile vsled neplačane zavarovalnine zmanjšane ali zapadle, se more kadarkoli tekom treh mesecev obnoviti; te obnove niso od zdravstvenega stanja še živečega zavarovanca.
- d) Na zavarovalne listine, ki so najmanj tri leta v veljavi, dovoljuje družba posojila za smerne obresti.
- e) Vojni riziko je v vseh zavarovanjih (izvemši samo vojake po poklicu in osebe, ki izvršujejo vojaško službo pri mornarici) takoj od začetka zavarovanja, in sicer do zneska kron 10.000 brezplačne všteti.

PRVA ČEŠKA SPLOŠNA DELNIŠKA DRUŽBA ZA ZAVAROVANJE NA ŽIVLJENJE

v Pragi.

GLAVNO ZASTOPNIŠTVO za slovenske dežele V TRSTU, ulica Torre bianca št. 21. I., kjer se dobi vse cenike in potrebna pojasnila.

Zaloga 1. in 2. številke nam je popolnoma pošla.

Kdo ima pravico rudo slediti in pridobivati?

Rudarski inženir H r i b s k i.

(Nadaljevanje.)

Smoter ali vsebina rudarskih pravic je iskanje in pridobivanje pridržanih rudnin. Te pravice smejo podeljevati samo rudarske oblasti. Pravico pridržane rude iskati ali slediti se pridobi s tem, da odkaže rudarska oblast prosilcem postavno določen in natančno zaznamovan okoliš, v katerem sme dotičnik slediti rudo. Pravico, pridržane rude pridobivati, se zadobi s podelitvijo rudniških mer.

Ti dve pravici pa je mogoče v prvo dobiti le s privoljenjem, oziroma podelitvijo od rudninske oblasti, nikdar pa ne s prilastitvijo, ali z uposestvom.

Že pridobljene in še obstoječe rud. pravice se pa lahko prenesejo po vseh mogočih načinih občnega državnega prava na druge osebe (s pogodbami, oporokami i. t. d.). Za to veljajo tudi določbe drž. zakona.

Rudosledne pravice se upišejo v to določene knjige pri pristojni rud. oblasti. Lastninske rudarske pravice na podlagi podeljenih rudniških mer se pa upišejo v rudarske knjige, ktere vodijo pristojna okrožna sodišča. V te poslednje knjige se upišejo na isti konto tudi vse druge nepremičnine (parcele, pota, vode, stavbišča), ki se določijo v to, da se more rudarska obrt izvrševati. Vse to skupaj se imenuje „rudnik“. Rudarske knjige so podobne zemljiškim knjigam.

Tudi bremena, ki obremenjujejo rudnik, se upisujejo v knjigo. Obe knjigi ste javni. Rudarske pravice si prisvoji lahko vsak, kdor zamore postavno nepremično imetje pridobiti in posedovati.

Rude so navadno tako skrite v zemlji, da se malokdaj kar na površju najdejo in če se najdejo, se navadno ne da z gotovostjo soditi, ali imajo po svoji vsebini, raztežnosti, debelosti i. t. d. toliko veljave, da bi se jih izplačalo rudarsko pridobivati.

Navadno se morajo skladi rud iskati in ko se najdejo, se morajo preiskati, premeriti, preskušati; v to so potrebne mineralogične, geologične in kemične znanosti.

Dalje so pa potrebna tudi rudarska dela, da se odstrani površina, da se prodre do pravega sklada v globočini, da se isti tam zasleduje in da se dobi prepričanje, ali nas ni površina varala in ali je sklad tako močan in bogat, da se ga izplača rudarsko pridobivati. To mora prosilec, za podelitev rudniških mer rudarski oblasti dokazati, oziroma mora sklad tako daleč odkriti, da se oblast o njega vrednosti lahko prepriča. Vsa ta geologična preiskovanja, kemična preiskovanja, merjenje in druga potrebna dela do one dobe, ko se konstatira vrednost pridobivanja rude, se imenujejo „rudosledba, rudoslediti“ (Schürfeu).

Iz te rudosledne definicije je razvidno, da se da rudosledba deliti v dva dela. Najprvo je potrebno površno geologično preiskati večji okoliš, da se dožene, ali je sploh v istem, po kakovosti zemlje pričakovati, da se nahaja na kakem določenem mestu ruda. Ko se to dožene, je potreba ono mesto, kjer se je ruda našla, ali se pričakuje, natančno preiskati, da se prepričamo, kakšna je ruda, kako močan je sklad, kako obsežen in kako bogat je po vsebini. Ta dela obstoje v odstranitvi površine, v vrtanju, v kopanju rogov in jarkov, v merjenju i. t. d. Prva dela so le površna, v večjem okolišu združena z malimi stroški, druga dela so podrobna, omejena na manjši prostor in združena z večjimi stroški.

Prva dela lahko izvršuje v istem okolišu ob enem več podjetnikov, ne da bi se med seboj v delu ovirali in ne da bi s tem tvegali večje premoženje. Za to mora imeti za isti okoliš več oseb v istem času splošno rudosledno pravico (allgemeine Schürfbewilligung). Splošne rudosledne pravice podeljujejo c. kr. okrožni rudarski uradi, za na-

tančno, določno omejene, nepretrgane okoliše n. pr. za celo okrožje dotičnega rud. urada, za cele davčne in politične okraje, za cele občine, ali za posamezne, ali za več stikajočih se parcel i. t. d. Za krajevno ločene okoliše se ne more dobiti ena rudosledna pravica; za isti okoliš ima podjetnik lahko samo eno rudosledno dovoljenje; za krajevno ločene okoliše mora dobiti ista oseba za vsak okoliš samostojno dovoljenje. —

Če se ima pa na določenem mestu že najdeno, ali pričakovano rudo odkriti in preiskovati, delati rove in jarke, vrtati, odstranjevati površino, odvajati vodo i. t. d., bo imel le tedaj podjetnik veselje ta trud prevzeti in potrebni kapital tvegati, če bo postavno zavarovan, da ne bo od drugega pri teh delih moten ali oviran in da bo v resnici morebitni sad svojega truda njegov, da mu ne more nihče tega odvzeti. To postavno varstvo dobi z „izključljivo rudosledno pravico“ na istem mestu. Ta pravica in ob enem varstvo obstoji v tem, da je vsakemu zabranjeno, na istem mestu rudo slediti in da je postavno določena mera zemeljske površine pridržana lastniku izključljivega rudosleda, v poznejše pridobivanje rude. —

Kdor hoče rudo slediti, mora imeti v to pravico, oziroma dovoljenje od pristojne rudarske oblasti. To pravilo velja tudi za zemljiškega posestnika, ki namerava na svojem zemljišču slediti rudo. To pravilo je tako strogo, da ne sme posestnik kamenja, ki vsebuje pridržano rudo, niti v druge svrhe n. pr. kot stavbeno kamenje, ali kot gramoz rabiti. Rudarski urad ima pravico pridobivanje takega kamenja lastniku na lastni zemlji prepovedati. Hočeš torej rudo slediti, pridobi si za to potrebnega dovoljenja, potem ti je dovoljeno tudi po tuji zemlji izvrševati in imaš pri teh delih pravico na varstvo in brambo rudarske in politične oblasti.

Hočeš le površno v večjem okolišu rudo slediti, pridobi si splošno rudosledno dovoljenje za tisti ali za tiste okoliše, hočeš pa svoje delovanje le na določena mesta osredotočiti, prid bi si za tista mesta izključljive rudoslede.

Kako to dosežeš, povem prihodnjič.

Kaj je mehanično delo, kdaj ga vršimo in kako ga merimo?

V naravi delujejo različne sile, ktere si je človek podjarmil s svojimi stroji, da mu jih gonijo in vršijo delo. To delo moramo meriti, če hočemo soditi o velikosti učinkov dotičnih sil bodisi v naravi ali v naših strojih. Pred vsem nastaja vprašanje, kdaj se vrši delo v omenjenem smislu? Delo vršimo kadar na pr. vzdignemo težo 1 kg en meter visoko in tedaj pravimo, da smo izvršili delo enega kilogrametra (1 kgm). Ako vzdignemo 10 kg za 1 m, tedaj smo izvršili delo 10 kgm. Isto delo, namreč 10 kgm, vršimo pa tudi tedaj, če vzdignemo težo 1 kg za 10 m.

Količino dela, izraženo v kgm, dobimo torej, ako množimo število kilogramov, ktere vzdignemo, s številom metrov, za ktere smo jih vzdignili v navpični smeri. Kakor pa se vrši delo z vzdigavanjem teže, tako se vrši delo tudi tedaj, če teža pada iz višine in nam pri tem na pr. goni kak stroj. Tudi v tem slučaju merimo in izražamo od dotične teže izvršeno delo v kilogrametrih in sicer na isti način kakor prej, namreč s tem, da množimo število kilogramov dotične teže s številom metrov, za ktere je padla ali se v obče znižala. Tako delo vrši na pr. voda padajoča v slapu. Recimo da pada v gotovem času po 12 m visokem slapu 15 litrov ali kg vode. Teh 15 l, padlih za višino 12 m, nam predstavlja delo $15 \times 12 = 180 \text{ kgm}$, to delo pa je za nas izgubljeno toliko časa, dokler ga ne odvezamemo vodi, kar se zgodi šele takrat, ko nam goni vodna

kolesa pod slapom. V vsakdanji rabi pa nam ne zadošča to splošno merilo dela v kilogrametrih (kgm), ampak ga moramo še natančneje označiti in sicer z ozirom na čas, ki je bil potreben, da se je dotično delo izvršilo. V to svrhu nam služi količina 1 konjske sile, ki nam predstavlja delo 75 kgm izvršeno v 1 sekundi.

Ako tedaj vzdignemo v eni sekundi 75 kg za 1 m (ali, kar nam predstavlja isto delo, 15 kg za 5 m i. t. d.), vršimo s tem delo 1 konjske sile, ktero označamo krajše 1 HP.

Sicer nam služijo le nekateri stroji v to, da vzdigujejo teže, vendar merimo silo vseh strojev v tako imenovanih konjskih silah. Vsaka konjska sila nam izraža 75 kgm dela, ktere ga bi izvršila v vsaki sekundi sila, ktero stroj bodisi proizvaja ali pa mu jo mi dovajamo, če bi se ista vporabljal za vzdigavanje. Silo vseh strojev izražamo torej v konjskih silah, le za silo električnih strojev nam služi kot merilo tako imenovani kilowatt, ki je nekaj večji od konjske sile; in sicer meri 1 PH = 0,736 kilowatta, ali pa obratno, 1 kilowatt meri 1,36 PH.

Stroj dveh konjskih sil, ali krajše 2 PH, izvrši v 1 sekundi delo $2 \times 75 = 150 \text{ kgm}$; v 1 minuti 60krat toliko t. j. 9000 kgm i. t. d. Ako goni ta parni stroj tlačno pumpo, ki nam ima vzdigavati vodo na višino 3 m, tedaj bi nam morala vzdigniti v vsaki sekundi na to višino 50 l (namreč $50 \times 3 = 150 \text{ kgm}$), za minuto 60krat toliko t. j. 3000 l ali 3 kubične metre vode i. t. d.

Rekli smo, da nam bi morala vzdigavati toliko vode v določenem času, v resnici pa je bo vzdignila v sekundi k večjem 47 l, oziroma v minuti $47 \times 60 = 2820 \text{ l}$; to pa nam predstavlja v resnici le delo 1,8 konjske sile ne pa dveh, ktere je dobivala tlačilka od parnega stroja. V vsakem stroju se namreč izgublja gotovi del sile na trenje in na drug način; v obče ni mogoče sestaviti stroja, ki ne bi imel takih izgub sile, razlikujejo se pa razni stroji po velikosti te izgube v razmerju z ono prvotno silo, ktero smo dodali stroju v katerikoli obliki. Vrnimo se k našemu prvotnemu mlinskemu kolesu. Ako deluje onih 15 l ali kg vode vsako sekundo na kolo, pomenja to delo 180 kgm v sekundi ali $180 : 75 = 2,4$ konjskih sil, ktere uplivajo na naše kolo, ga vrte. Ako pa merimo z merilnimi stroji silo, ktero oddaja kolo od svoje osi recimo mlinskim kamnom, tedaj zmerimo — mesto onih prvotnih 2,4 PH vodopada, ktere smo zračunali — pri navadnem, netočno izdelanem vodnem kolesu morda komaj polovico, to je 1,2 PH in pri prav točno izdelanem kolesu morda 1,8 PH, nikoli pa ne zmerimo onih prvotnih 2,4 PH. Razlika med prvotnimi 2,4 PH in temi, ki smo jih dobili z merjenjem to je 1,2 oziroma 1,6 PH nam pokaže množino izgubljene sile. Razmerje med silo pridobljeno s strojem, k sili, ki je delovala na stroj, imenujemo stopinjo učinkovanja. Isto izražamo v odstotkih. Dobimo jo tedaj, če delimo oni dve sili eno z drugo. Delimo torej $1,2 : 2,4 = 0,50$; stopinja učinkovanja netočno izdelanega kolesa je torej 50%, medtem ko iznaša ona točno izdelanega $1,6 : 2,4 = 0,75$ ali 75 odstotkov prvotne sile; to je tedaj njegova stopinja učinkovanja. Več % pri vodnih kolesih le težko dosežemo. Prej omenjena tlačna pumpa nam daje $1,8 : 2 = 0,9$, t. j. 90%. Dalje smo imeli še parni stroj, ki nam je dajal 2 PH. Zato smo mu morali privajati silo sposobno vršiti delo — ali z drugo besedo energijo — v obliki gorkote, ki je premenila vodo v paro in ta je tlačila na bat parnega stroja in ga tako gnala. Če pa tu izračunamo, koliko take toplotne energije smo morali privajati parnemu stroju, vidimo, da nam dela z velikansko izgubo. Oddaja nam namreč le 10%, najboljši parni stroji do 13% vse prvotne sile. Naš stroj, ki nam daje 2 PH, dobi v resnici v ta namen 20 PH gorkote, ali točno rečeno, toplotne energije. Če primerjamo s tem parnim strojem vodno kolo, ki zamore dajati do 75% or

tedaj vidimo, da so taka vodna kolesa mnogo bolj ekonomična, izdatnejša, da se torej v tem oziru zelo razlikujejo od parnih strojev. Motori na plin nam dajejo 20% prvotne sile, so tedaj že nekoliko izdatnejši in delajo z manjšimi izgubami. Razume se samo ob sebi, da cenimo stroj ravno po tej stopinji učinkovanja, namreč po tem, koliko odstotkov prvotne sile nam more oddati v naše potrebe.

O merjenju vodne sile.

Kadar govorimo o merjenju vodne sile pri slapu, tedaj se izražamo ravno tako, kakor takrat, ko govorimo o sili stroja. Prav zaprav ne merimo pri stroju sile same, ampak le delo, katero vrši ta sila. Število konjskih sil stroja nam pove množino dela, izvršenega v vsaki sekundi.

Ravno tako merimo pri slapu količino dela, ki ga more izvršiti sila teže vode, padajoče po slapu v vsaki sekundi, če ji damo gnati na pr. vodno kolo. Tudi silo vodopadov izražamo v konjskih silah, ali če množimo te s številom 75 — v kilogrammetrih dela, izvršenega v sekundi.

Če odštejemo od te izmerjene in izračunjene sile vodopada 20 do 30%, ki se vedno izgubijo, tedaj nam ostalih 70 do 80% prvotne sile približno označi silo, ki nam jo bo dajalo kolo, seveda le takrat, ako je isto prav točno izvedeno.

Merjenje vodne sile je prvo delo, predno se začne graditi kakšna vodna naprava, katere velikost je odvisna od sile slapu. To velja splošno za naprave z vodnimi kolesi, posebno pa za turbinske naprave. Turbine morajo biti namreč zelo točno izvršene po veličini posameznega slapu, to je po višini padca in množini vode, kot tudi po množini dela, ki ga želimo imeti.

Kakor razvidno iz prejšnjega, nam je torej meriti pri vsakem vodopadu dvoje: prvič množino vode, ki se pretaka po slapu v sekundi in drugič višino padca.

Predstavljam si naravni vodopad ali pa umetnega, ki smo ga zgradili z zaježitvijo vode. Zmeriti moramo najprvo t. zv. padec vode ali visočino slapu v obče. Z drugimi besedami, meriti nam je navpično višino gornje gladine vode nad spodnjo. Gladina gornje vode je gladina nad slapom, recimo en meter proč od mesta, kjer začne voda padati po slapu. Gladina dolnje vode je gladina vode pod kolesi, kjer si je padajoča voda izkopal širjo in globokejšo jamo, kakor je sicer struga reke, tako da se tu malo ustavlja, predno odteka. Ako zmerimo razliko višin teh dveh gladin, potem dobimo padec vode v metrih. To torej ni tako težka naloga, ali mnogo težja je druga, namreč zmeriti, koliko litrov — ali kar je isto, kilogramov — vode steče v sekundi čez slap. V to svrhu moramo večkrat preurediti cel slap. Najnatanjnejši in v mnogih slučajih najugodnejši način — posebno za male množine vode — je ta, da vlovimo padajočo vodo v veliko posodo in pri tem štejemo čas, ki preteče da je posoda polna do vrha. Ako delimo potem število litrov, ki jih drži ta posoda s časom v sekundah, dobimo število litrov vode, ki preteče v sekundi po slapu. Če drži na pr. posoda 8 hl ali 800 litrov in jo napolni slap z vodo v 6 sekundah, tedaj steče po slapu v sekundi (skozi vsak prerez) $800:6 = 133\cdot3$ litrov vode. Ako meri padec slapu 5·5 m, tedaj dobimo silo slapu v konjskih silah, če množimo

$$133\cdot3 \times 5\cdot5 = 733\cdot15 \text{ kgm}$$

v sekundi in te delimo s številom 75, tedaj

$$733\cdot15 : 75 = 9\cdot77$$

ali približno 9·8 PH. Ta slap nam torej predstavlja 9·8 konjskih sil.

S pomočjo dobrega vodnega kolesa bi dobili od tega slapu 7·4 PH, t. j. 75% od njih

prvotnih 9·8 PH, ker se, kakor rečeno, izgubi vedno približno 25% celokupne sile slapu.

Zelo olajšan je ta način merjenja, ako je vsa voda napeljana v leseno strugo in se iz te izliva, mesto na kolesa, v merilno posodo.

Da določimo, čim natanjnejše množino vode, imamo vzeti tem večjo posodo in moramo to merjenje večkrat ponoviti.

Drugi način merjenja, ki je za velike množine vode bolj primeren, je sledeči: Voda mora teči v strugi ki je, bodisi lesena ali zidana, nekoliko metrov dolga, malo in enakomerno nagnjena ter popolnoma enakega prereza. V tekočo vodo vržemo košček lesa, ki plava potem na površju v sredini te struge in nam pokaže hitrost vode. Zmerili smo na pr., da je preplaval ta košček lesa v 4 sekundah 5 metrov dolgo strugo. Tedaj je bila njegova hitrost, oziroma hitrost vode na površju $5:4 = 1\cdot25$ metrov v sekundi. Toda hitrost vode ni povsod enaka. Na površju, kjer smo jo merili, je bila največja, na drugih krajih prereza je manjša in zato tudi vzamemo hitrost za 10% manjšo kakor ono, ki smo jo prej izračunili in dobimo torej $1\cdot13$ m v sekundi. To hitrost imamo množiti s prerezom vode v oni strugi in tako dobimo zopet ono množino vode, ki preteče v 1 sek. po slapu. Ako teče voda v 50 cm široki in 40 cm visoki strugi in zmerimo z merilom postavljenim približno v sredi merjenega dela struge, da je voda 30 cm visoka, tedaj je njen prerez $50 \times 30 = 1500$ kvadratnih cm ali $0\cdot15$ m². Če množimo torej, kot prej rečeno, teh $0\cdot15$ m² s prej dobljeno hitrostjo $1\cdot13$ m, tedaj $0\cdot15 \times 1\cdot13$, dobimo množino $0\cdot16$ kub. m ali 160 l vode, ki steče v eni sekundi čez slap. Ta množina teče v vsaki sek. skozi vsak prerez struge oziroma čez slap. Vzemimo, da meri padec v tem slučaju 10·5 m. S podobnim računom kakor prej dobimo silo slapu in sicer v tem slučaju 22·4 PH.

Za merjenje množine vode nam služijo razven tega še razni merilni stroji; najboljši med njimi je t. zv. Woltmannovo kolesce, ali vporablja jih lahko le strokovnjak. V mnogih slučajih, posebno pri večjih rekah, se struga pregradi, in se tako zajeta voda spušča skozi odprtino, katere natanjčna velikost nam je znana, zmeri se potem še višina vodne gladine pri tej odprtini in po teh podatkih se lahko sklepa na množino pretakajoče se vode. Tak prepadni jez služi posebno za merjenje, ki ima trajati več časa, da se namreč določi povprečno množino vode, ker ta se pač menja v reki od dne do dne.

Dodati bi bilo še nekaj, ki prihaja v poštev pri večjih vodnih napravah, posebno še pri turbinah. Za te naprave je treba imeti povprečno množino vode v celem letu. Raditega je treba meriti dotično vodno silo pogostokrat tekom celega leta. Poslužujemo se za to omenjenega prepadnega jeza, postavijo se tudi aparati, ki sami beležijo iz višine gladine pri jezu množino vode. Tako se določi povprečna množina vode in to se jemlje v poštev, kedar se prične graditi cela vodna naprava in se postavi turbine, ki morajo odgovarjati povprečni množini vode. Drugo, ki imamo meriti, je padec vode, ta je malone stalen in se izpreminja le za malenkost, ki jo povzroča višja ali nižja gladina reke.

Toliko v glavnih potezah o merjenju vodnih sil. Morda izpodbudi ta članek lastnike slapov, da si vsaj približno zmerijo, koliko dela bi enemu ali drugemu vršila voda in koliko konjskih sil bi mogel dobiti iz nje. Vrednost te vodne sile, katero poseduje, si potem lahko izračuni. Vpraša naj tovarnarja ali obrtnika, koliko ga stane na dan ali leto vsaka konjska sila, katero mu daje parni stroj ali drug motor za njegove potrebe in po tem lahko sklepa o resnični vrednosti lastne vodne sile. Želimo mu, da jo izkorišča v svoj dobiček, posebno pa, da jo ne proda za slepo ceno lokavemu tujcu, ki zna naše vodne moči boljše ceniti in izrabljati, kakor mi sami.

Narodno gospodarstvo.

Z občnega zbora Avstro-ogerske banke. Iz krogov, ki stojé „Ústřední banki českých spořitelén v Prazi“ blizu, se je stavil na občnem zboru Avstro-ogerske banke dne 4. svečana t. l. tudi za naše slovenske denarne zavode velevažen predlog, katerega podajemo doslovno:

„Trgovinske naredbe, tikajoče se meničnega eskonta naj se spopolni s posebnimi predpisi za denarne zavode, ki so podrejeni dolžnosti javnega obračunavanja, to je za posojilnice, hranilnice, banke in druge zavode. Zavodom te vrste naj se naznani dovoljeni kredit s pridržkom cenzuriranja meničnega materijala.

Utemeljevanje:

a) Zavodi te vrste, kojih važnost priznava dandanes visoka c. k. vlada sama v tozadevnem utemeljevanju predloge zakona za ustanovitev Osrednje združne blagajne, še vedno niso deležni onih izrednih prednosti ob presoji kredita, kakoršne jim pritičejo z ozirom na javno važnost.

b) Podrobna primerjalna statistika bi najjasnejše dokazala, kako daleč za zasebnimi udeležniki stoje še dandanes zavodi, koji vendar zaslužijo izredne pozornosti, in to vse vsled kreditne nepristopnosti Avstro-ogerske banke, medtem ko bi imelo biti prav narobe.

c) Naznanjanje kredita s pridržkom cenzure ne pomeni za banko nikake nevarnosti ob izrednih slučajih. Edinole na ta način je mogoče, da se krijejo zavodi pred eventualnimi neljubimi nasledki nezaupanja pri denarni dispoziciji, katera pride v drugi vrsti v poštev pri zavodih, ki upravljajo večinoma vloge široke ljudske javnosti.“

Ta predlog je brezdvomno sad pravega uvaževanja, da Avstro-ogerska banka kot edini listni zavod v naši monarhiji nikakor ne odgovarja v vseh ozirih svojemu namenu, kateri je naznačen v I. odstavku pravil. To pa, ker ne podpira nikakor onih panog, katere sploh nimajo pristopa k Avstro-ogerski banki, ali pa ga imajo samo v neznatni meri, ki ne odgovarja njihovi delavnosti in politično-gospodarskemu pomenu.

Nerazumljivo se zdi, da se posojilnice, zadrage, društva in dr. po splošnih predpisih glede kredita Avstro-ogerske banke ne pritegujejo v gospodarski delokrog. Vendar bi se moralo ravno te zavode vpoštevati kakor najprikladnejšo dopolnitev listinega zavoda posebno že z ozirom na to, da si ni misliti popolnejše krajevne cenzure in odmere kredita kot one, ki se določuje pri teh zavodih; kreditna vrednost menic podanih banki pa izdatno stopi. Zraven tega je lažje kontrolovati način, na kateri se vporablja denar, stekajoč se v banko na podlagi privilegija, zajamčenega ji po vseh narodih. Načelno dovoljevanje kredita potom organizacij, ki odgovarjajo časovnim potrebam in ki reprezentujejo najširše vrste produkčnega občinstva, bi brezdvomno bilo v korist na obe strani.

Dandanes je nevzdržljiv oni stari princip, da se odmerja kredit pravnim osebam le na podlagi vplačane glavnice in rezervnih fondov, neglede na ostalo jamstvo, posebno n. pr. naših razcvetajočih se mest, če ista zajamčujejo izplačevanje posojil. Smatramo, da je neopravičljivo, če naš kmet, ki je doma v gospodarstvu, se včasih mora vkvarjati s trgovanjem in obrtnijo, potrebuje pri tem primernega kapitala, je pa izključen od kredita pri Avstro-ogerski banki, čeravno mnogokrat tega potrebuje samo potom posojilnic.

Tudi ni prav, da se našim denarnim zavodom ne naznanja višine kredita, ki jim ga banka podaja, vsled česar nastajajo mnogokrat nesporazumljenja in težkoče. Naši denarni zavodi so vedno v negotovosti, ker ne vedo, kako stališče zavzame imenovana banka glede nadaljnega kredita, katerega denarni zavodi ne potrebujejo za se, marveč posredno za panoge, katere zastopajo.

S tem, da bi se sporočalo višino dovolj- nega kredita in sploh skrbelo za kar mo- goče največjo odkritost napram denarnim zavodom, bi se zdatno zvišalo zaupanje v pra- vilno delovanje listne banke; posebno bi bile denarnim zavodom odvzete razne skrbi, če bi imeli za vse slučaje gotovo pomoč pri rokah.

Gorenji predlog je končal z apelom, da bi se menice javnih denarnih zavodov brez predbežnega cenzuriranja v cenzurnem od- boru eskontovala in še-le potem se poda- jale v cenzurni pregled; da bi se singularni kredit, pri katerem se ozira le na menič- nega podavatelja, dovoljevalo le javnim de- narnim zavodom in se posebno oziralo na organizacije, pri kojih je po pravilih viso- kost dividende omejena; da bi se osrednjim organizacijam javnega denarnega trga in osrednjim bankam denarnih zavodov dovolj- eval poseben kredit, ki jim gre v raz- merju k njih splošno koristnemu značaju in v razmerju k jamstvu, izvirajočem iz zvi- šane menične vrednosti vsled posredoval- nega žiriranja; da bi se kreditne listine se- stavljalo vsako leto in pri tem upravljalo s posebnim ozirom na prve začetke zemlje- deškega in maloobrtniškega razvitka, ki bi bili vredni kreditne podpore ter da bi se iste sporočalo denarnim zavodom; da bi se višino dovoljenega kredita ter izčrpanje istega pismenim potom oznanjevalo, ter da bi se tozadevne trgovske predpise izdelalo po izkušenih strokovnjakih, ne da bi bilo treba spremeniti pravila.

Pričakovati je bilo, da se za ta predlog, ki je bil stavljen ne samo v korist denar- nih zavodov in sploh zemljedelskih in pro- duktivnih organizacij, marveč tudi v korist akcionarjev ter v jamstvo in plodonosnejše

izrabljanje akcijskega kapitala in banki po- danih privilegijev, zavzame generalna uprava in s tem poravna dosedanje nedostatke. Pa zgoraj so bili drugzega mnenja in zgodilo se je nasprotno.

Pokazalo se je, da je skrbeti za to, da se zjamči tem prepotrebni spremembam pomoč z osebno udeležbo in uvoljavanjem svojih opravičenih zahtev pri občnih zborih omenjene banke. Vsled tega je toplo pripo- ročati našim denarnim zavodom, občinam in njihovim zastopstvom nakup akcij Avstro- ogerske banke. To bi ne pomenilo samo va- žen korak v izbojevanju splošnih interesov, ampak tudi zasebni dobiček, ki teče kupcu ob sedanjem kurzu in ob višini letos izpla- čane dividende z izredno ugodnim obresto- vanjem v dobre roke vplačane glavnice. Istodobno si zagotovimo na ta način besedo pri občnem zboru ter s tem zagotovimo pri- merno mesto in vpliv slovanskim akcionar- jem, kateri se, žal, doslej niso mogli razviti tako, kakor to pritiče naši gospodarski vrednosti.

Konečno pripominjamo še, da pri sedanjem kurzu teh akcij v višini K 1770 in pri le- tos plačani dividendi K-90-40 znaša renta- bilita 5-11%. Občnega zbora se more vdele- žiti le oni, ki poseduje najmanj 20 akcij,

katero se morajo najdalje do 30. junija pre- pisati na ime lastnika in se imajo na poziv- (proti koncu oktobra) deponirati pri Avstro- ogerski banki.

Prva Češka splošna delniška družba za zavaro- vanje na življenje v Pragi opozarja, valed uvelja- vljenja novega zakona za zavarovanje penzije za- sebnih uradnikov, na svoje zavarovanje na življenje, spojeno z zavarovanjem za slučaj onemoglosti. Edine to zavarovanje spopolnjuje novi penzijski zakon v pe- polnem obsegu in zagotavlja zavarovano glavnico vsa- kemu zavarovancu tudi tedaj, če bi postal mogoče že v prvem letu zavarovanja nezmožen za zaslužek.

J. Skorkovský
prvi razpošiljevalni zavod
za sukneno blago v Kumpolci
Češko.
SUKNA
Vzorci poštine prosto.
Naslovite vedno natančno
J. Skorkovský.

Spominjajte se
Podpornega
društva za slo-
venske visoko-
šolce v Pragi.

**LJUDEVIT
BOROVNIK**

puškar v Borovljah (Ferlach)
na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje samokresnice, sprejema vsakovrstna popra- villa ter jih točno in dobro izvršuje. — Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Slovenske ali nemške cenike na zahtevanje zastonj in poštine prosto.

Zahtevajte cenik, ki ga brezplačno razpošilja

urar **Fr. Čuden**

Prešernove ulice Ljubljana Prešernove ulice
Nasproti Frančiškanskega samostana.

Trgovina z zlatnino, srebrnino, china- srebrnino, dragocenimi kameni i t. d.

Delničar tovarn za ure v Bielu in Ženevi z znamkami: UNION, KLASSIG, SCHAFFHAU- SEN in GLASHÜTTE.

Prva jugoslovanska tovarna
za kavine surogate v Ljubljani

priporoča p. n. slovenskim trgovcem vse svoje po kemični analizi priznane izvrstne izdelke, posebno pa

== „Zvezdno“ cikorijo ==

v škatljicah, ki se prodaja v prid Trgovskemu domu.

Obenem uljudno naznanja, da bo še nadalje razpečavala

== „Ciril-Metodovo“ cikorijo ==

v škatljicah v prid šolski družbi sv. Cirila in Metoda za Istro ter v prid Trgovskemu domu.

Stanovska dolžnost vsakega zavednega slov. trgovca in trgovskega sotrudnika je, da kupuje in priporoča izdelke te edine slovenske tovarne za kavine surogate.

Poskusite
in priporočite
== izdelke ==

Vydrobe tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zaštonj.

JUŽNOŠTAJERSKA

== HRANILNICA ==

V CELJU, „Narodni dom“

za katero jamčijo okraji: Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah in Vransko za popolno varnost vlog in za njihovo po pravilih določeno obrestovanje do ne- omejene visokosti, ima sedaj čez štiri milijone kron hranilnih vlog. Hranilnica posluje s strankami vsak torek in petek dopoldne, za druga opravila pa je urad odprt vsaki dan ob navadnih urah. Hranilne vloge obrestuje po 4%, in pripisuje obresti polletno h kapitalu, ter plačuje rentni davek hranilnica sama in ga ne odtegne viagateljem tako, da dobe isti popolnoma nad 4%, obresti. Izpesečuje pa od dne 1. prosenca 1905 na zemljiško varnost po 4%, odstotkov, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev pa po 4%, odstotkov obresti.

poštne v znamkah, ravno tako pa tudi stranke nimajo pri dobivanju takih pisem plačati nikake poštne. To vedo vse c. kr. pošte, le ona v Senčurju pri Kranju se ne ravna po tem, ampak zahteva od strank pri izročitvi tistih pisem «kazenski porto». Opozorjamo toraj tem potom c. kr. pošto ravnateljstvo v Trstu na tako postopanje s prošnjo, da «primerno pouči» navedeno pošto. Strankam pa, ki bi se jim pripetil kak tak slučaj, svetujemo, da naznanijo to c. kr. poštnemu ravnateljstvu v Trstu.

Električna gonilna moč za nove državne alpske železnice. Kakor znano, je bila postavljena v letošnji državni proračun še precej znatne svota za preiskovanja in proučevanja, ako bi se ne dala uvesti na novih državnih alpskih železniceh električna gonilna moč. V ta namen se odposljejo v bližnjem času inženirji na razne strani. Za bohinjsko železnico se bode preiskovala vodna moč Soče med Kobaridom in Bovcem.

Radeckijevoga veterana 74 let starega Janeza Vilmana iz Mojstrane, člana kranjskogorskega veteranskega društva, so te dni pokopali. Zaslužni vojak je imel v svojem telesu še krogeljo iz bitke l. 1859. Dobil je v bitki krogeljo v hrbet, pred dvema letoma pa se mu je pričelo gnajiti na prsni, kar mu je tudi povzročilo smrt.

Kako Bled raste. Hiš je bilo po posameznih vaseh: Leta 1890 Grad 90, leta 1900 121, leta 1906 143; Zagorice leta 1890 41, leta 1900 56, leta 1906 65; Zeleče leta 1890 34, leta 1900 50, leta 1906 53; Mlino leta 1890 65, leta 1900 77, leta 1906 85; Rečica leta 1890 51, leta 1890 58, leta 1906 79, skupaj 281, leta 1890 362, leta 1906 425. Torej je zrastle v šestnajstih letih 144 novih hiš, in to ne kakih revnih kočic, ampak večinoma lepe vile premožnejših ljudi, oziroma vilam podobne hiše srednjepremožnejših domačinov.

Nova šolska bolezen. Dr. F. Gundrum je javil v «Napredku», da se je opazila v šolah minolega poletja nova bolezen «drhtavica» (Zitterkrankheit), ki ima vzrok v živcih. Najlažje obole deklice. Bolezen se javlja s tem, da se opazuje pri otrocih živčni nemir, ki se polagoma razvije v drhtanje. Drhtavica nastopa v obliki epidemije. Takšen otrok mora izostati iz šole, dokler ne ozdravi popolnoma, da ne okuži drugih.

Društvo za privabitev tujcev za občino Bohinjska Bistrica v okolici in Srednja vas se je ustanovilo v nedeljo, 17. t. m. v Boh. Bistrici. Stavi si nalogo, kraj oplešati, zlasti pa skrbeti za vse ugodnosti tujcem, ki bodo sedaj mnogobrojno posečali Bohinj. Novemu koristnemu društvu želimo mnogo uspehov!

Občni zbor «Deželne zveze za pospeševanje tujskega prometa na Kranjskem» se je vršil 16. t. m. v društvenih prostorih v hotelu Lloyd. Izporočila društvenega tajnika društvenega tajnika dr. Marna je razvidno, da se je društvo prav krepko razvijalo in je tudi delalo navzlic neugodnim materijelnim razmeram — društvo je imelo pretečeno leto K 567'89 primankljaja. Ustanovilo se je društvo l. 1905, ustanovni občni zbor je bil 24. junija istega leta; predsednikom je bil izvoljen Ubald pl. Trnkóczy, odbornikom pa gg. dr. Foerster, dr. Gregorič, dr. Krisper, St. Lapajne, Peternel, Pirc, Sušnik, dr. Tomineš, Grasselli in Prosenec. Zveza je otvorila lastno pisarno v Lloyd. Nabrala je gradiva za «Kazipot po Kranjskem», posredovala za poletna stanovanja, pospeševala ustanovitev prometnih društev kakor oni v Kranjski gori, Kamniku, Postojni, Gorjah in Boh. Bistrici.

Nov slovenski odvetnik se je naselil v Celovcu. Kakor naznanja današnji inserat, je g. dr. Ferdinand Müller, rodom koroški Slovenec, otvoril odvetniško pisarno v Celovcu v Kramerjevih ulicah št. 1. Novi odvetnik je služboval več let v pisarni g. dr. Val. Kriserja v Ljubljani in je dobro znan tudi Gorenjcem.

Koliko vojakov je na celi zemlji? Nek francoski časnik piše, da je na celi zemlji 5,250.000 vojakov v času miru. Če bi izbruhnila vojska, bi se v nekaj dneh lahko poslalo na celi zemlji 44 $\frac{1}{4}$ milj. vojakov v boj.

Nov škandal v Budimpešti. Velikansko senzacijo vzbuja aretacija uradnika pri državnem računskem dvoru Jakoba Hajdu. Hajdu je dal Lengyelu tajne akte državnega računskega dvora in trgovskega ministrstva, da jih Lengyel porabi proti Polonyju. Hajdu pravi, da je čital v časopisih Lengyelov poziv, naj mu vsakadostojen človek izroči, kar ima kompromitujočega o Polonyju, nakar je Hajdu Lengyelu iz lastne inicijative prinesel akte. Akte je dal Lengyel fotografirati, a je odtiska policija uplenila pri fotografu, Lengyel pa je iz previdnosti dal fotografirati akte še pri drugih fotografih, katere policija išče, a doslej zama.

Plazovi. Pri Gornjem Tiliachu na Tirolskem se je udril dne 29. januarja velik plaz, ki je polomil vsepoino mladega drevja ter je neko kočjo kam odnesel, železniško progo pa je zasul. — Dne 31. januarja se je plaz udril v Ahorn-Klanscu pri Wallseeju. Dve kmetiji je popolnoma odnesel. Deset ljudi je izgubilo življenje. Uničenih je 44 komadov goveje živine. Škodo se ceni na več kakor 200.000 K.

V vlakcu zmrznil. Na Francoskem je bil začetkom meseca tak mrz, da je dne 8. t. m. neki trgovec v brzovlakcu Pariz—Balfort zmrznil.

Čudež svetega Januarja. V Napulju imajo v stoim cerkvi shranjeno kri svetega Januarja, s katero se zgodi dvakrat na leto velik «čudež». Kri namreč «zavre», tedaj je ves Napulj kakor pijan. Moli se litanije, strelja se iz topov i. t. d. Te dni pa je profesor Arnoldo v avli modernega liceja naredil isti «čudež». Vzel je enako fiolo, isto število sveč in toplota je bila enaka kakor v cerkvi. In glej! Naenkrat je zavrela «sveta kri» brez litanij, brez topov, ali ob vselem vrisu občinstva. Profesor Arnoldo hoče napraviti ta «čudež» tudi v Rimu.

Izpred deželnega sodišča.

Dne 16. t. m. se je doigrala pred deželnim sodiščem redka in obzvalovana vredna obravnava, pri kateri je bilo zaslišanih nad 50 oseb, največ šolskih deklic, ki so bile večalimanj žrtve pohotnega Gustava Schifferja, borovniškega župnika. Nam je znan se izza časa, ko je kaplanaril v Cerkljah in v Naklem. Z ozirom na to, da je bila obravnava tajna in z ozirom na to, da je uganjal ta duhovnik z deklicami v šoli med poukom in v župnišču take nedostojnosti, da bi jih nikakor ne mogli zapisati, če bi jih tudi smeli, omenimo samo to, da mu je deželno sodišče odmerilo za njegove lepe čine najmilejšo kazen, ki mu jo je moglo prisoditi — eno leto zapora. Ne čudimo če «Slovincu», ki tako rad brska in stika po pikantnostih enake vrste, ako se ne tičejo ljudi njegove stranke, da je stvar zamolčal; a prava zagonetka nam je, s čim so uredništvu «Slovenskega Naroda» zavezali jezik in mu izpulili pero iz rok, da ne omeni niti z besedico tega delikatnega slučaja.

Gospodarstvo.

Tedenski sejem v Kranju dne 18. t. m. Prignalo se je 215 glav goveje živine, 3 teleta in 113 domačih prašičev. — Pšenica po K 7'50, proso po K 7'—, rž po K 7'—, oves po K 8'—, ajda po K 8'75, ližol ribničian po K 11'—, koks po K 10'50 in krompir po K 2'— za 50 kg.

Izplačilo solarniških zadolžnic za 30 milj. kron. Finančni minister je ukazal, da se iz zalog državnih blagajnic izplača, ozir. pokupi v kratkem izplačljivih solarniških zadolžnic za 30 milj. kron. V prometu jih je še za približno 90 milj. kron.

Poštno-hranilnični urad razposilja naslednjo okrožnico: Nakazni promet, ki obstoji med imetniki čekovnih računov poštno-hranilničnega urada in njihovimi komitenti za nemško državo in za Italijo, uvel se je s 1. februarjem 1907 tudi za Anglijo, Škocijo in za Irsko. Tam opravlja vračila in izplačila nekoliko bančnih zavodov v zvezi z londonsko podružnico «Länderbank» (avstrijske deželne banke). Za vplačila se rabijo položne izjave, ki so enako napravljene kakor one za promet z Nemčijo in z Italijo, pa so tiskane na žoltem dnu. Izplačila se vrše na podlagi čekov, koje treba poslati na poštno-hranilnični urad na Dunaju in ki se napisejo na navadne vzorce.

Zahvala.

V najtežji uri svojega življenja me sili srce se javno zahvaliti vsem častitim gospodom in gospem, kateri so mojo nepozabno mater

Marijo Lokar

v Kranju spremili na zadnji poti. Zahvaljujem se tudi občno za vse sočutje. Posebna hvala pa gospodom dr. Šavniku in tajniku Rohrmanu.

Da bi jim Bog tisočero povrnil!
Dunaj, dne 17. februarja 1907.

Leopold Svetina

c. kr. računski preglednik v finančnem ministrstvu.

28

Poslano. *)

Preklic inserata „Prednaznanilo“ v predzadnjih treh številkah „Gorenjca“.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da začetkom marca t. l. ne bodem otvoril svoje trgovine, imel sem sicer prvotno najeti lokal že meseca oktobra l. l. zagotovljen, da bi lahko že začetkom decembra l. l. otvoril, a bil sem dne 3. nov. 1906 od svoje lastne matere na zvijačen način zapeljan s tem, ker sem vstopil, nič hudega sluteč, zopet za dva meseca nazaj v njeno trgovino proti obljubi, da ob novem letu taisto prevzamem, oziroma proti takojšnjemu plačilu v gotovem denarju kupim. Ker pa na moje vprašanje dne 31. decembra l. l. nisem dobil nikakega merodajnega odgovora, počakal sem še 5 dni, akoravno sem si za oni najeti lokal izprosil pogodbo le do novega leta še odprto, zanesel sem se preveč na besede svoje matere in s tem sem bil zapeljan, da sem zapadel termin, ker 5. januarja t. l. sem dobil naravnost odgovor od svoje matere, da mi kupčije pod nikakimi pogoji ne zaupa.

Ker pa za enkrat ne morem v tem kraju dobiti nikakega pripravnega lokala, poiskati si moram zdaj primerne službe kot drugod. In če mi bode kdaj priložnost nanesla, v svojem rojstnem kraju pri do samostojnosti, priporočam se že naprej za enako zaupanje in naklonjenost napram meni kot dosedaj; obenem se pa zahvaljujem vsem prijateljem in znancem, kateri so mi zagotovili v mojem nameravanem podjetju me v vsakem oziru podpirati ter bilježim

s spoštovanjem

Janko Pollak.

*) Za vsebino tega je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor zahteva zakon.

Loterijska srečka dne 16. februarja t. l.

Trst 64 54 10 84 15

Učenec

se sprejme takoj v ključavničarsko obrt pri

Ivanu Pušavcu
Primskovo pri Kranju.

Isti se priporoča tudi za vsa ključavničarska dela, kakor štedilnike, železne ograje i. t. d.

27 4—1

Popravila

vsake vrste kmetijskih strojev po najnižjih cenah.

Celovec (Koroška)

DR. FERD. MÜLLER

26 3—1

■ naznanja ■
da je otvoril

odvetniško pisarno

v Celovcu ■ Kramergasse št. 1.

Javna zahvala.

Podpisanemu je dne 4. februarja 1907 v Kranju pogorela hiša. Slavna zavarovalna družba „DUNAV“ na Dunaju mi je takoj po cenitvi zavarovalno svoto, dasi ravno sem bil, ker mi je čas plačilnega roka že potekel, neopravičen do iste,

vso izplačala

ne da bi mi kaj odtrgala, četudi je še precej dobre opeke ostalo. Za to kulantnost se slavni zavarovalnici najiskrenejše zahvaljujem ter jo vsakemu najtopleje priporočam.

KRANJ, dne 19. februarja 1907.

Matija Černe

hišni posestnik v Kranju šte. 8.

Mavricij Smolej

urar in trgovec na Jesenicah

priporoča svojo veliko zaloga

pravih švicarskih

žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice i. t. d. po najnižjih cenah. 17 4

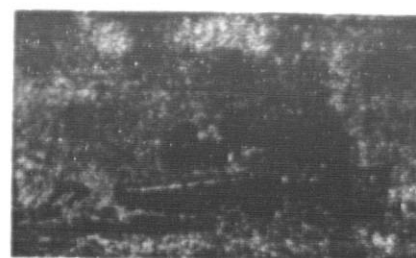
Popravila

se izvršujejo v lastni delavnici, točno in po njih cenah.

Ceneje kot povsod drugod.

Potrebščine za kolesa in gramofone.

Zaradi kakovosti in nizke cene posebno priporočam precizijsko uro «Intakt».

Samo
6
dni

Kavre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Kavre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani. Dunajska cesta 18

v novi hiši «Kmetске posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 4 25-6

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 204 52-20

Iustrovani ceniki zastoj.

HOTEL „ILIRIJA“

69-50

Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 22

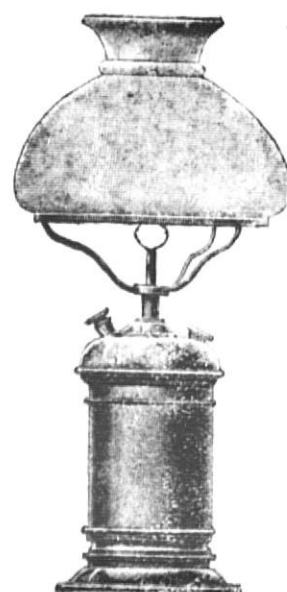
3 minute od južnega kolodvora.

Shajališče vseh Gorenjcev.

Udobni restavracijski prostori, moderno urejena kavarna z dvema najnovejšima biljardoma ameriškega sistema, lepo, nanovo urejene sobe za prenočevanje. — Kopalne sobe v hiši. — Točijo se najboljša štajerska naravna vina, pristni dolenski cviček iz Gadove peči, kakor tudi priljubljen hrvaški pelinkovec. — Izborna kuhinja. Postrežba točna. Cene nizke.

Za mnogobrojen obisk prosi spoštovanjem
Fric Novak.

Novo! Acetylen-svetilke

v 30. oblikah izdelane

iz močne kovine, fino ponikljane. Luč je krasna in polovico cenejša kot petrolejska.

Priporoča se gostilničarjem, obrtnikom in sploh vsakomur. 178 26-25

Kdor si hoče prihraniti oči, naj kupi

Acetylen-svetilko

Dobi se samo pri:

A. J. Ivanc-u

Ljubljana, Rožne ulice, št. 8.

Naznanilo.

Podpisani se usoja naznanjati p. n. slavnemu občinstvu, da je otvoril dne 15. januarja t. l. svojo

urarsko obrt na Savi pri Markotu.

Priporočajo se zlasti popravila. Ure budilke se popravljajo po 1 K 10 h, žepne ure po 2 K in ceneje. Večja popravila se zaračunijo po najnižjih cenah. Vsa popravila se izvršijo pod jamstvom ali garancijo in se vsako naročilo izvrši natanko in točno. Cene za popravila so kljub veliki draginji brez konkurence.

Istotako se popravljajo tudi šivalni stroji točno in ceno.

Priporočujoč se vsem starim in novim naročnikom, bilježim

z odličnim spoštovanjem

Otokar Jedlička.

Pozor, gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo, iznajti najboljšo sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je KAPILOR št. 1. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjuje prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznanic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K.

Naročajte samo pri meni pod naslovom

10 20-6

PETER JURISIĆ

lekarnar v Pakracu šte. 67 v Slavoniji.

Najbolje je najceneje.

Pod to znamko je spoznati prodajalne,

v katerih se prodajajo samo Singerjevi šivalni stroji

Popravila točno in ceno.

Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje
Kranj, glavni trg 192.

Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

Stari stroji se zamenjajo.

Pozor, gospodje in gospodične!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast las in proti njih izpadanju KAPILOR št. 2. Povzroča, da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranjuje prhljaj in vsako drugo kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam mnogo priznanic in zahvalnic. — Stane poštine prosto na vsako pošto lonček 3 L 60 h, 2 lončka 5 K.

Naroča naj se samo od mene pod naslovom

10 20-6

PETER JURISIĆ

lekarnar v Pakracu šte. 67 v Slavoniji.

priporočila tiskarna Lampret v Kranju.
 Kunderte in Dizitnjice

Zahtevajte 'Gorenjca' povsod!

Aleksander Ambrožič
urar in trgovec na Bledu

priporoča veliko
zalogo pravih švicarskih
žepnih ur različnih znamk

dalje vsakovrstnih stenskih in budilnih ur, verižic, prstanov, uhanov i. t. d., 79-42 vse po najnižjih cenah.

M. Podkrajšek

irizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka 140-80 nasproti hotela „Union“

System Baiko

priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvaja skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletik striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhomom.

GOLDENE MEDAILLE
BERLIN 1904

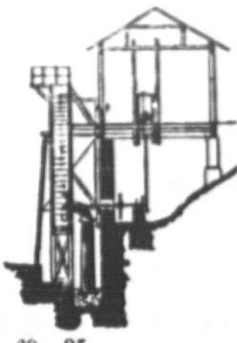
Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

238 12

G. Tönnies

69-35

tovarna za stroje, železo in kovinoličarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 vin. za konjsko silo in uro.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 236-17

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

Berite.

Pozor!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnnonemškega Lloyd'a' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Koledvorskih ulicah št. 35 nasproti občeznane gostilne 'Pri starem Tišlerju'.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pjasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdesten. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-15

Večkrat premirano!

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča 139-39

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mestna hranilnica v Kranju

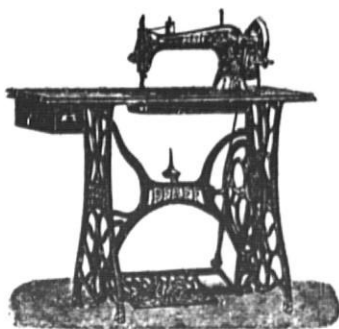
obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

katerega plačuje hranilnica sama. 1-31

Stanje vlog K 4.177.001-42. Stanje hipotečnih posojil K 2.429.152-35.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši za družinsko rabo.

Šivajo, pošivavajo, vežejo. — So nedosežni za obrtne svrhe. — Šivajo naprej in nazaj. — Teko na kroglicah!

Glavno zastopstvo:

Frančišek Tschinkel

Ljubljana
mestni trg 19,

131-33

Kočevje
na gradu.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko kličovalništvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na miro dvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike itd.

Špecialiteta: 74-27

valjični zastori (Rollbalken).

Josip Pogačnik

krojaški mojster

Radovljica št. 41

Jesenice št. 20

priporoča cenjenemu občinstvu svojo delavnico v izdelovanje vrst oblik za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in kolesarskih oblik in ogrinjal ter havelokov. Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. Naročila se izvršujejo po najnovjšem kroju točno in poceni. Tudi se sprejemajo popravila. Za dobro in natančno mero se jamči. Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih oblik. Istotam se dobe tudi vsakovrstni dežniki in solnčniki najboljšega izdelka ter se sprejemajo tudi popravila. 134-33

Najcenejšta in največja domača eksportna tvrdka.

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

Št. 502. Nikelnasta anker-remontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gl. 245, enaka iz pravega srebra gl. 395, ista z dvojnatisim tržim srebrnim močnim pokrovom gl. 650 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Šafhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakraske, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. — **Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.**

Ravno je izšel najnovjši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštine prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

Št. 505. Prava srebrna cilindar-remontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gl. 485, ista z dobrim ankerkolesjem gl. 595 in naprej.

6-8

Zobo- tehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku v Kranju

Zobovja, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebne plošče, iz kavčuka kakor tudi zlata, dalje vravnalnice in obturatorji se izvršujejo po najnovjših metodah.

Plombe v zlatu, porcelanu, amalgamu in cementu kakor tudi vse zobozdravniške operacije izvršuje tu specijalist.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 26-8 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Specijaliteti: Gostilniški stoli.

Modroci iz žilnatega omrežja, afričanske trave all žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gl. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Specijaliteti v nevestinih balah. Veliki prostori, priložno in v l. nadstropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vsaki ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gl.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, stensko ogledalo.

Rezervna zaklada: K 66.277.

Denarni promet v l. 1905: K 3,216.500.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvo

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe po 5 1/4 %, na menice pa po 6 %. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Uradije se v centrali in podružnici vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne, izvzemši nedelje in praznike popoldne.

Poštno-hranilnični račun št. 45.867.

151-30

Gorenjca

prodaja

po 10 vin. v

Kranju g. Karel Florian, knjigo-tržec, in g. K. Fabiani, trgovec h. št. 105;

Škofji Loki g. M. Žigon, trafika, gl. trg;

Tržiču g. J. Ahačič, trgovec;

Radovljici g. Oton Homan, glavna trafika;

Bledu g. Iv. Pretnar, trgovec;

Jesenicah g. Jakob Mesar, gostilničar in posestnik;

Hrušici g. Štefan Podpac, trgovec;

Bohinjski Bistrici g. M. Grobotek, trgovec;

Kamniku g. Marija Ažman, trafika;

Ljubljani gđc. Jerica Dolenc, Presernove ul. št. 52